

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Reakce Evropské unie na pandemii COVID-19

Oldřich Horák

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

Reakce Evropské unie na pandemii COVID-19

Oldřich Horák

Vedoucí práce:

PhDr. Mgr. Petr Jurek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jsem pouze uvedený seznam pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2021

Poděkování

Rád bych poděkoval PhDr. Mgr. Petru Jurkovi, Ph.D. za cenné rady a ochotu pomoci při psaní mé bakalářské práce.

Obsah

Úvod	6
1 Počátek pandemie.....	8
2 Synchronizace opatření	14
3 Ekonomická obnova	26
4 Vakcinační politika.....	30
Závěr.....	36
Zdroje	38
Resumé.....	49

Úvod

Pandemie Covidu-19 se dotkla celého světa a lidé budou ještě dlouho pociťovat její dopady. Jaká byla ale reakce EU? Vezmu to postupně. V prosinci 2019 bylo zjištěno několik nakažených v Čínském městě Wu-chan neznámým virem. O tři měsíce později už zasedá Světová zdravotnická organizace (WHO) a virus dostává jméno „COVID - 19“. V březnu téhož roku už WHO mluví o pandemii (WHO 2021). Nákaza se tou dobou ve velkém objevuje i v Evropě a jednotlivé státy zavírají hranice a zavádějí přísné restriktce zahrnující téměř všechny aspekty každodenního života. Evropská unie nicméně jednala s předstihem už v únoru, kdy svolala Radu EPSCO, která se skládá z ministrů zdravotnictví. Neformálně jednala také Evropská rada a Evropská komise s Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí. Tyto jednání byly ovšem pouze koordinační, neboť Evropská unie a její instituce nedisponují žádnými konkrétními exekutivními pravomocemi v oblasti zdravotnictví. Smlouva o fungování Unie v článku 168 totiž jasně deklaruje, že v oblasti veřejného zdraví pouze doplňuje členské státy a uznává jejich odpovědnost za zdravotní politiku a organizaci zdravotnictví (EUR-Lex 2020). Unijní pravomoce jsou v tomto ohledu zaměřeny především na sledování hrozeb, financování výzkumu civilizačních chorob a obecně prevenci. Vedle koordinace se Unie velmi angažovala v ekonomických opatřeních. Zprvu to bylo přijetí dočasného rámce, který státům umožnil flexibilní čerpání evropských peněz, jež byly původně vyčleněny pro jiné účely. Později to bylo vytvoření víceletého finančního rámce pro roky 2021 – 2027, který ekonomickou obnovu zohlednil a poprvé v historii díky tomu přišel se společným zadlužením. V práci se také budu věnovat plánům a opatřením, které jsou zahrnuty ve VFR na roky 2021 – 2027. Konkrétně mě bude zajímat na kolik tento rámec odráží European Green Deal či jaká byla použita argumentace pro vybraná ekonomická opatření ve vztahu k němu.

Velkým evropským tématem bylo očkování, které bylo koordinováno na unijní úrovni. To bylo v médiích velmi kritizováno za svou rychlost a efektivitu. V médiích často zaznívalo, že smlouvy jsou pro Unii nevýhodné a ostatní státy si dokázaly vyjednat lepší podmínky. Unie byla v médiích často porovnávána se Spojeným královstvím. To bylo mnohdy dáváno za vzor a objevovalo se rámování, že díky Brexitu jsou v očkování dál,

než celá Evropská unie. V práci se proto budu zabývat mimo jiné tím, jak moc EU využila nástrojů, jež měla k dispozici a zhodnotím, jak si ve vakcinaci vedla. Sekundovat tomu bude má reflexe různých vyjádření předních evropských politiků, kteří se k situaci přirozeně v průběhu času vyjadřovali. Práci chci strukturovat chronologicky dle časové osy od začátku roku 2020 do konce roku 2021. Práce by měla být rozdělena do kapitol dle vybraných mezníků, které jsem na začátku práce stanovil celkem čtyři – prvotní opatření na počátku pandemie, následná synchronizace opatření, ekonomická obnova a na konec společné nákupy vakcín. V první kapitole nicméně popíšu rámec v jakém Unie může operovat a jaké jsou její pravomoce i mimo zdravotnictví. V závěru se pokusím shrnout, jaká byla tedy reakce Unie na pandemii a jakou v ní sehrála roli. Sledovat budu především vývoj samotné role EU podle toho, jak se v daných okamžicích chovaly členské státy.

Cílem práce je tedy sledovat roli Evropské unie a jejích institucí v průběhu pandemie COVID-19. Ambicí je sledovat rozhodnutí EU společně s mediálními výstupy předních politiků a zjistit, jak byly určitá rozhodnutí evropských institucí reflektovány. Věnovat se budu také použitým mechanismům, které EU použila pro řešení krize a budu se snažit zjistit, zdali použila, co mohla. Budu se také snažit najít případné nové instrumenty, které vznikly v průběhu pandemie. V případě ekonomické obnovy, tedy víceletého finančního rámce 2021 – 2027 a plánu na podporu oživení Evropy, mě bude také zajímat, jak byl při jeho tvorbě zohledněn European Green Deal, či spíše, jak se změnila argumentace kolem něj při tvorbě VFR. V závěru bych tedy rád zjistil, zdali Unie z krize vychází nějak institucionálně posilněna, nebo naopak.

V práci budu pracovat zejména s online zdroji. Vzhledem k povaze tématu zatím existuje jen limitovaný počet odborných publikací, které by se tímto konkrétním tématem zabývaly. Vycházet budu především ze zápisů jednání Evropské rady a Rady EU, platné evropské legislativy a předpisů ekonomických opatření. Určitou část práce budu stavět také na informacích z médií a sociálních sítí. Ty mi poslouží zejména k vypracování částí práce, kde se plánuji věnovat mediální reflexi opatření ze strany politických představitelů.

1 Počátek pandemie

Za počátek celé série reakcí na pandemii můžeme považovat 28. leden 2020, kdy chorvatské předsednictví Rady EU aktivovalo mechanismus IPCR (Integrated Political Crisis Response). Tento instrument slouží ke koordinaci politické reakce na vnější i vnitřní krize. Mechanismus poskytuje Radě EU a výboru stálých zástupců COREPER jednodušší sdílení informací a zjednodušuje komunikaci mezi evropskými orgány s dotčenými státy (Evropská rada 2021). Tento mechanismus má celkem 3 režimy, přičemž každý poskytuje více nástrojů, než ten předešlý. 28. ledna byl mechanismus aktivován na druhý režim, tedy sdílení informací (EU2020HR 2020). Ten už úkoluje evropské úředníky pracovat na analytických zprávách o krizi. Tento mechanismus byl v minulosti použit například při bombových útocích v Madridu v roce 2004.

Po aktivaci mechanismu následovalo jednání Rady EPSCO 13. února. Ta přijala závěry WHO a akceptovala COVID-19 jako nemoc, jež má pandemický potenciál (Rada EU 2020). Dokument je z větší části pouze obecný, neboť Rada většinu bodů bere na vědomí, akceptuje či podtrhuje. Mimo to ale připomíná existenci hned dvou užitečných dokumentů, které EU může využít pro boj s pandemií. Prvním z nich je *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2013/EU o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách*. Ten se opírá o již zmíněný článek 168 ve Smlouvě o fungování Unie, který v prvním odstavci pouze obecně konstatuje, že „Při vymezení a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví“. Toto rozhodnutí bylo schváleno už v roce 2013 a dalo Unii pravomoce zejména v koordinaci a výměně informací mezi evropskými a státními strukturami. Komise může tedy do procesů vstupovat pomocí tzv. prováděcích aktů a aktivně tak formovat politické dění. Rozhodnutí také otvírá dveře společným nákupům zdravotnických potřeb tedy typicky roušek či rukavic. Ty musí být dle odst. 5 čl. 2 písm. a) bez výjimky otevřeny všem členským státům. Dokument nadále stanovuje povinnost členským státům, které budou chtít podniknout nějaké kroky v boji proti vážné přeshraniční chorobě, tyto kroky před jejich přijetím oznámit ostatním členským státům a Komisi a konzultovat s nimi jejich povahu a oblast působnosti. To nicméně nebylo ze strany všech členských států úplně dodrženo.

Druhým dokumentem, který Rada v tomto závěru připomíná je *Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU o mechanismu civilní ochrany Unie*. To už se nijak konkrétně netýká zdravotnictví. Dokument je koncipován spíše jako nějaký základ, který poskytne koordinaci a podporu státům zasažených např. přírodní katastrofou a to jak na území Unie, tak vně. Rozhodnutí nicméně zřizuje Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události skrz které si mohou členské státy zažádat o pomoc a Unie může na tuto žádost vyslat tým odborníků, jak stanovuje v čl. 17 odst. 1. Na základě tohoto článku byla později poslána odborná pomoc například do italského Bergama, které bylo prvním velkým clusterem v Evropě (Evropská komise 2020).

V závěrech tohoto jednání se ještě dočteme, že Rada Komisi vyzývá, aby umožnila co největší sdílení informací, harmonizaci opatření a koordinaci členských států. Mimo jiné Komisi také vyzývá, aby aktivovala dostupné mechanismy pro uvolnění financí, které mnohou být použity pro efektivnější boj s nákazou Covid-19. Zdůrazňuji ovšem, že už v tomto prvotním dokumentu Rada naléhavě žádá členské státy, aby prováděly účinná opatření při zachování volného pohybu uvnitř EU.

V den, kdy byl aktivován mechanismus IPCR, tedy 28. ledna, bylo zároveň osloveno Středisko pro koordinaci odezvy na mimořádné události se žádostí o asistenci. To totiž spravuje a má na starost EU Civil Protection Mechanism, jež se stará o ochranu obyvatel, nejen v EU, ale i jinde na světě, neboť požádat o asistenci mohou i nečlenské státy či OSN (Evropská komise 2022). Francie tento den požádala o asistenci právě skrz tento mechanismus, aby mohla repatriovat nejen francouzské občany z čínského Wu-Hanu. Pokud totiž dojde k repatriaci skrz tento mechanismus, tak Unie proplácí minimálně 75 % nákladů (Evropská komise 2022). V tento den se odhadovalo, že bude repatriováno asi 250 francouzských a 100 evropských občanů (Evropská komise 2020b).

Začátek pandemie můžeme datovat od 21. února, kdy se v severním regionu Itálie začal objevovat větší počet nakažených, byť z dnešního pohledu šlo o opravdu nízká čísla. V tento den se nakazilo celkem 16 lidí a den předtím 14 (Reuters 2020). Počet nakažených dosáhl dvou set už 24. února. V tento den se začínají objevovat první tendence zavírat hranice. Na tiskové konferenci Komise, komisaři informovali

veřejnost, že zavírání hranic v Schengenském prostoru je plně v kompetenci členských států a že zatím žádný ze států neoznámil záměr uzavřít své hranice (Euractiv 2020). Komise v této době ani nepracuje na plánu obnovit vnitřní hranice Schengenského prostoru. Mezitím dochází k roztržce mezi Itálií a Rakouskem, kdy je na Rakousko-Italských hranicích zastaven vlak jedoucí z Itálie do Německa. Na to ostře reagoval italský ministerský předseda, který upozornil, že by uzavření hranic mělo na Itálii nedozírné ekonomické následky (Euractiv 2020b). Na jeho stranu se později přidala i Francie. Rakousko, které bylo odlišného názoru nicméně po nátlaku nechala vlak pokračovat (Schengenvisainfo 2020). Tato roztržka jenom ukázala, jak se postupně situace vyhrocovala, neboť o nákaze bylo stále málo informací.

27. února zasedá Rada pro konkurenceschopnost, která ale pandemii zatím nijak neřeší. Komise Radě posílá pouze poznámku ve které konstatuje, že nákaza Covid-19, která se v Číně objevila, může mít vliv na růst evropské ekonomiky, neboť spouště firem se pravděpodobně naruší dodavatelské řetězce (Rada EU 2020b). Ve zprávě Komise nadále dodává, že sdílení informací a koordinace opatření na národních úrovních jsou klíčová pro zachování růstu evropského průmyslu.

2. března potom předsednictví aktivovalo režim plné aktivace mechanismu IPCR, který ještě dále rozšířil možnosti koordinace Evropské komise, Evropské rady, Evropské služby pro vnější činnost a jiných evropských agentur. Zatímco na oficiálních stránkách Evropské rady se dočteme, že to bylo z důvodu boje s infekcí Covid-19, tak na stránkách Chorvatského předsednictví se dočteme, že byl tento den meeting v rámci IPCR kvůli migraci, ale chybí tam informace o změně režimu nebo dokonce nějaké novinky o nákaze (Evropská rada 2020). To si vykládám tak, že prioritou předsednictví zpočátku nebyl boj s Covidem, ale především situace na Řecko-Tureckých hranicích, kde byla tou dobou situace velmi vyhrocená.

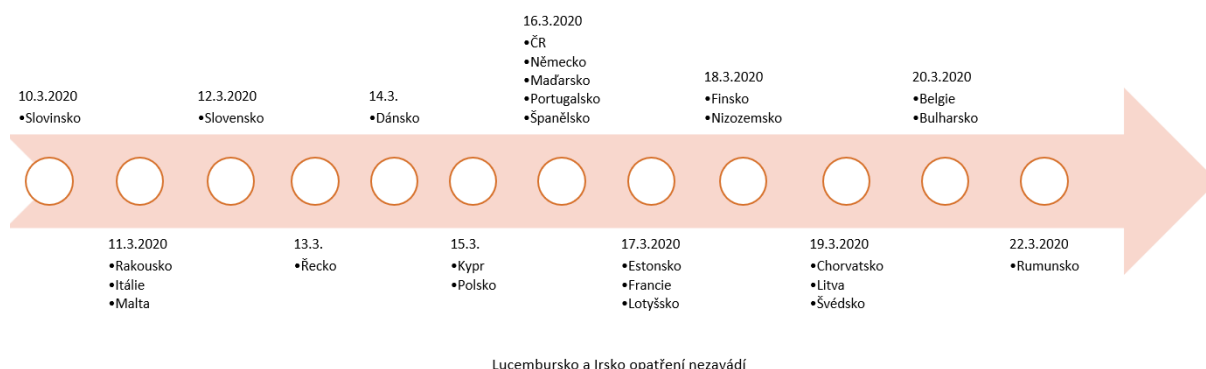
Covid-19 se už ale začíná brát vážně o pár dní později. 4. března se na online meetingu schází Euroskupina i s ministry financí mimo ni. Kromě diskuse nad jednotlivými opatřeními v různých sektorech ekonomiky se Euroskupina rozhodla požádat Komisi o uvolnění rozpočtových pravidel, kterého se musí především ekonomiky platící eurem, podle Paktu o stabilitě a růstu, držet (Evropská rada 2020b). K uvolnění pravidel dochází

o pár dní později, 20. března, a je to poprvé v historii, kdy k takovému kroku došlo (Practical law 2020). O dva dny později, 6. března, se konalo další zasedání Rady EPSCO ve složení ministrů zdravotnictví. Ta projednávala rychlý nárůst nakažených v EU. Komise Radu informovala o tom, že navýšila financování vakcín proti nákaze z 10 mil. na 47 mil. EUR a také informovala o probíhajícím společném nákupu ochranných pomůcek (Rada EU 2020c). To bylo kvůli protaženým jednáním později upozaděno a byl vyvolán nový společný tendr, kterého se účastnilo 25 států kromě Polska a Finska. Rada jinak identifikovala několik priorit mezi které patří především práce s informacemi a zajištění dostatku ochranných pomůcek. Vedle ochrany obyvatel a lékařského personálu je to tedy informovanost obyvatelstva o nemoci a zároveň boj s dezinformacemi, které se objevovaly ve spojitosti s vypuknutím nákazy.

10. března se konala videokonference Evropské rady za účasti předsedkyně Komise, předsedkyně Evropské centrální banky a předsedy Euroskupiny. Účastníci schůzky se dohodli, že se ministři vnitra a zdravotnictví budou scházet na každodenní bázi, aby mohli lépe koordinovat přijatá opatření (Evropská rada 2020c). Vedoucí představitelé také pověřili Komisi k předložení návrhů, které by umožnily předcházet nedostatku zdravotnického vybavení např. roušek či rukavic. Komise také obeznámila Evropskou radu, že bude pokračovat v zadávání společných veřejných zakázek. Úmysl Komise je tyto zakázky vést skrz mechanismus RescEU. Tento mechanismus funguje jako rezervní systém Unie. Vedle letadel a vrtulníků jsou součástí rezervy i polní nemocnice a lékařské vybavení (Evropská komise 2021). Nakoupené pomůcky tak nebudou ve vlastnictví členských států, ale EU.

Na počátku března obecně začíná vlna různých restrikcí, které se zaměřují na každodenní život, ale i na přeshraniční pohyb. V Evropě neexistuje stát, kde by to tak nebylo. Především co se týká úpravy přeshraničního pohybu, který je plně v rukou členských států, došlo k velké nekoordinaci. Kromě toho, že státy omezení realizovaly v různém čase a to i více jak týden od sebe, tak je hlavně zaváděly v různém rozsahu. Rozsah opatření se lišil stát od státu. Zatímco některé země omezily vstup do země lidem mimo EU, tak některé omezovaly pohyb výhradně občanům z rizikových zemí. Byly ale země, jako Česká republika, které omezily volný pohyb osob úplně bez větších výjimek.

Stejně tak byly země, které plošně nezavedly žádná omezení volného pohybu. Časové údaje, kdy byly restriktce zaváděny, jsou zpracovány v grafu č. 1.

Graf č. 1 - Časová osa; Zdroj: vlastní tvorba dle dat z BBC 2020b, Crisis 2020, Crisis 2020b, Crisis 2020c, Crisis 2020d, Crisis 2020e, Crisis 2020f, El País 2020, Eng.lsm.lv. 2020, Forbes 2020, Global monitoring 2020, Gov.pl 2020, Government of the Netherlands 2020, KPMG 2020, News.err 2020, Novinky.cz 2020, Politico 2020c, Reuters 2020c, Reuters 2020d, Romania-insider.com 2020, Schengenvisainfo 2020b, Schengenvisainfo 2020c, Schengenvisainfo 2020d, The New York Times 2020, Thejournal.ie 2020, Unece 2020, Voanews 2020

Spojené státy americké 12. března přistupují k zavedení zákazu cest z evropských zemí, které jsou součástí Schengenského prostoru. V tu dobu mají USA v absolutních číslech méně nakažených než Německo (Our World in Data 2022). Evropská unie v zastoupení předsedy Evropské rady a předsedkyně Evropské komise rozhodnutí kritizovali s argumenty, že je potřeba nějaké globální reakce a nikoliv tohoto unilaterálního jednání. To se nicméně nesetkalo s žádnou odezvou dost možná proto, že se v Unii uzavírají hranice bez jakékoliv koordinace.

O den později se schází Rada pro spravedlnost a vnitřní věci. Ta řešila primárně situaci na Řecko-Tureckých hranicích. Rada pouze prohlásila, že všechny restriktce a opatření na hranicích jsou v rukou členských států a že vyčká na pokyny od Evropské komise, která zpracovává metodiku, jak by měly vypadat zdravotní kontroly na hranicích, aniž by se kompletně omezil volný pohyb osob. V závěrech se potom dále píše, že Rada hledala další možnosti, jak lépe sdílet informace v rámci IPCR a jak lépe využít EU Civil Protection Mechanism (Evropská rada 2020d). Ve stejný den rozhodnutí zavírat vnitřní hranice Unie kritizuje předsedkyně Evropské komise a tvrdí, že je v kontaktu se členskými zeměmi a chce je přesvědčit o volbě přiměřených opatření (iDNES 2020).

Ve stejný den zároveň vláda ČR oznámila svůj záměr uzavřít hranice. Ta následná kritika, která přišla od Evropské komise přirozeně spustila ostré reakce u některých politiků. Například Tomio Okamura Unii kritizoval za to, že údajně nedělá nic a pouze kritizuje. Podobná slova použili i jiní politici. Samozřejmě to potom zavdává otázku, kolik toho Unie na počátku doopravdy udělala. Ohledně uzavírání hranic došlo k odlišným postojům Rady a Komise, které ovšem nebyly v alespoň v těch českých médiích reflektovány. Zatímco Rada se usnesla na tom, že si hraniční opatření nebudou státy vzájemně nijak kritizovat, tak Komise toto uzavírání kritizovala. Uzavírání hranic bylo tedy poněkud nekoordinované, což zavdalo chaosu. Nedá se ale říct, že by Komise neudělala nic. Už od začátku tlačila na to, aby se hranice nezavíraly a došlo k co největší koordinaci, nicméně v tomto segmentu unijní instituce nemají žádné pravomoce, a tak Komisi nezbylo jen otevřeně kritizovat. Uzavírání hranic totiž přišlo celkem nečekaně a Komise v tu dobu neměla ještě připravenou navrhovanou metodiku zdravotních kontrol na hranicích. V případě nákupů ochranných pomůcek je však situace jiná. I když to nebylo nijak veřejně komunikováno, tak se EU snažila pomůcky zajistit už na konci února. Dle dokumentu ke kterému se dostal server Politico, Unie vedla hned čtyři společné veřejné zakázky, kterých se vždy zúčastnilo přes dvacet členských států (Politico 2020). Výsledky snažení ale jasně ukazují, že situace na trhu byla opravdu kritická, neboť jedno bylo neúspěšné a jedno běželo ještě na začátku dubna. Dvě zbylé uspěly, jedno na ventilátory a druhé na ochranné pomůcky tj. roušky, respirátory apod. Nedá se tedy říct, že EU neudělala nic. Ano, neměla dostatek ochranných pomůcek v polovině března, ale už je zajišťovala, aby byly aspoň v dubnu. Nutno dodat, že za udržování tohoto typu zásob jsou zodpovědné primárně členské státy, a nikoliv Unie jako taková.

2 Synchronizace opatření

K první synchronizaci opatření došlo 16. března, kdy ministři financí Unie přišli s prvními opatřeními v ekonomické oblasti. Ti se shodli, že národní státy umožní fungování všech evropských opatření a případně přijmou takovou legislativu, která neohrozí nastavené ekonomické cíle. Ministři nastavili celkem 3 cíle, které musí být sledovány v přijímání opatření. Prvním cílem je, aby utrácené prostředky sloužily k omezení šíření viru či jeho léčbě, druhým je podpora malých a středních podniků, a třetím je podpora zasaženým zaměstnancům. Zároveň Euroskupina přivítala opatření Komise a Evropské investiční banky. Komise představila *Coronavirus Response Investment Initiative*, což je nástroj, který státům umožnil čerpat peníze ze strukturálních fondů, a použít je k podpoře podnikatelů či pro nákup zdravotnických pomůcek (Evropská rada 2020e). Tato iniciativa měla objem 37 mld. EUR. Evropská investiční banka potom ve spolupráci s Komisí mobilizovala 8 mld. EUR, které posloužily jako půjčky pro Evropské firmy.

O den později se konala videokonference Evropské rady, která se usnesla na dočasném omezení cest do EU, které nejsou nutné, a to po dobu třiceti dnů (Evropská rada 2020f). Bylo to tak poprvé v historii Schengenského prostoru, kdy byly plošně uzavřeny vnější hranice. Představitelé členských států vyjádřili podporu Euroskupině, která jednala v inkluzivním formátu o den dřív. Zároveň ji vyzvali, aby monitorovala vývoj v ekonomické oblasti a přizpůsobovala podle toho koordinovanou politickou reakci. Evropská rada také vzala na vědomí vznik poradní skupiny pro Covid-19, která je složena z virologů a epidemiologů. Ta má sloužit Komisi jako orgán, který ji bude pomáhat vytvářet opatření proti nákaze, jež bude zároveň monitorovat případné nedostatky a nesrovnalosti v opatřeních mezi členskými státy.

18. března potom Rada EU potvrdila návrhy na ekonomická opatření od Komise a EIB, ale především ztvdili legislativní návrh na rozšíření působnosti Fondu solidarity EU, který sloužil pro pomoc státům zasaženým přírodní katastrofou, tak aby pokrýval i oblast veřejného zdraví.

Ve stejný den zároveň proběhla videokonference ministrů dopravy, kde jim Komise představila své návrhy opatření v oblasti dopravy, jež by zajistily správné fungování

jednotného vnitřního trhu. Tím nejdůležitějším byly tzv. zelené koridory, které měly zajistit plynulý průjezd kamionům a především osvobodit řidiče od proti pandemických opatření. Cílem bylo zajistit plynulý pohyb zboží a udržet tak obchod v pohybu. Tyto návrhy byly Radou akceptovány a Komise je mohla uvést do praxe. Tímto rozhodnutím Komise zajistila fungování vnitřního trhu v rámci své výhradní pravomoci tj. zajištění fungování vnitřního trhu.

20. března se Rada EU proaktivně rozhodla pomoci letecké dopravě tak, že upraví regulaci, která reguluje povinnost využívat letištní časy tzn. letecké společnosti nebudou penalizovány pokud nevzlétnou v rezervovaný letištní čas. Tato úprava byla později schválena i Evropským parlamentem. V minulosti se tento nástroj použil například při teroristických útocích nebo vypuknutí epidemie SARS. Toto opatření mělo trvání do 24. října 2020, nicméně Evropská komise má v případě neutěšení problému pravomoc opatření prodloužit. Toho Komise v průběhu pandemie několikrát využila.

Téměř na konci měsíce - 26. března se uskutečnila videokonference Evropské rady. Ta ve svém prohlášení ve směr pochválila reakci Evropských institucí a dále je zaúkolovala. Rada Komisi vyzvala, aby nadále pokračovala se svými snahami o získání zdravotnického materiálu a aby v případě potřeby navýšila původní rozpočet. Dále Komisi požádala, aby prozkoumala možnosti, jak tyto procesy urychlit. Rada mimo jiné vyzvala i Euroskupinu, aby předložila své návrhy na řešení krize (Evropská rada 2020g). Přivítala také iniciativu Evropské investiční banky, kterou chce po diskusi ministrů financí více zapojit. Evropská Komise v mezidobě vydala pokyn k prověření přímých zahraničních investic, které by mohly ovlivnit veřejnou sféru. To se děje na pozadí, kdy se výrazně narušily dodavatelské řetězce především kvůli závislosti na Číně (Politico 2020b). Evropská rada v závěru zmínila hned tři věci. Tou první bylo, že při obnově a návratu k normálnímu životu, se musí zohlednit aspekty ekologické a digitální transformace. Druhou věcí byla výzva směřovaná Evropské komisi, aby přišla s plánem na zrušení mimořádných opatření, plánem investic a zároveň plánem k oživení ekonomiky Unie. A jako poslední Komisi vyzvala, aby předložila návrhy na nový a komplexnější systém řízení krizí, který by umožnil větší flexibilitu v krizích podobných této. Pokud bych to měl shrnout, tak Evropská rada je s činností Komise spokojená a

dále ji úkoluje. Evropská Komise je vedle toho sama o sobě proaktivní a vydává pokyny k prověřování investic. Euroskupina je potom zaúkolována, aby navrhla způsoby řešení krize v ekonomické rovině, čímž se více posiluje role států platících eurem.

30. března Evropská rada přijala opatření ekonomického rázu a především upravila působnost Fondu solidarity tak, aby zahrnoval i oblast veřejného zdraví. Dále uvolnila prostředky z fondů soudržnosti a rozvolnila pravidla pro nevyčerpané peníze z minulého roku, kdy je tedy země nemusely vracet, ale mohly je využít pro boj s nákazou.

7 dubna se Rada EU sešla, aby debatovala o možnostech financování výzkumu Covidu-19. Závěrem jednání bylo, že se výzkumné ústavy musí lépe koordinovat a musí spolu sdílet informace, aby požadovaného cíle dosáhli co nejdříve. Rada proto navrhla vznik Evropské platformy pro sdílení dat a tzv. *European Research Area corona platform*, která má sloužit pro vědce, kteří chtějí zkoumat Covid-19, ale nemají na výzkum peníze. Ministři zároveň vyzvali, aby byl Evropský výzkumný prostor více dynamický a bylo pomocí něj snazší centrálně odpovídat na různé hrozby (EU2020HR 2020b). Tento požadavek se promítl především do ekonomické obnovy o nějaký čas později.

O den později se opět schází Rada EU tentokrát ve složení ministrů zahraničních věcí. Ta se rozhodla finančně podpořit ostatní státy ve světě částkou převyšující 20 mld. EUR. Tyto peníze se státům posílali v rámci „Týmu Evropa“, což je financování, které jde ze zdrojů Unie, členských států, Evropské investiční banky a Evropské banky pro obnovu a rozvoj. Peníze mají podpořit boj s Covidem v partnerských zemích, které jsou rozesety od Evropy až po Tichomoří. Unie v průběhu pandemie vystupovala jako globální hráč a do jiných světových zemí postupně poslala několik miliard EUR. Zmiňuji to pouze okrajově, neboť to není předmětem této práce.

Mezitím už se v Evropské komisi diskutuje alespoň o částečném uvolňování proti pandemických opatření. Trnem v oku jsou zejména zavřené hranice. Vzhledem k tomu, že počty nakažených nijak zvlášť neklesají, tak se některé státy svých opatření drží, a proto Komise prozatím upustila od koordinovaného rozvolňování (Euractiv 2020c). Plánované oznámení plánu pro rozvolnění přišlo až o týden později. Nutno podotknout, že Komise sama o sobě se zavřenými hranicemi mnoho nezmůže, takže zmíněné plány jsou především koordinační materiály pro členské státy.

9. dubna Euroskupina projednala do té doby největší balík ekonomických opatření, který sahal až do výše 500 mld. EUR. Euroskupina opět jednala v inkluzivním formátu tzn. jednání byli přítomni všichni ministři financí sedmadvacítky. Toto jednání trvalo s přestávkami celkem 3 dny a provázely ho dlouhá vyjednávání především mezi spořivými státy severu a naopak zadluženějšími státy jihu. Druhý den jednání kompromisní znění návrhu zablokovala z každé strany jedna země. Nizozemsko na jedné a Itálie na druhé. Hlavní spory se vedly o společném zadlužení a čerpání úvěrů z Evropského stabilizačního mechanismu. V průběhu této debaty se vrcholní představitelé nejvíce zasažených států vyjadřovali ve smyslu, že pokud nedojde ke shodě mezi členskými státy, tak to bude pro EU selhání, které by mohlo vést k úplnému rozpadu (Euractiv 2020d). Ekonomických opatření bylo hned několik, některé byly více konkrétní, některé méně. Například využití Evropského stabilizačního mechanismu bylo omezeno pouze na výdaje na zdravotnictví a vznikl instrument SURE, který má zajistit financování programů na podporu zaměstnanosti. Naopak vznik plánu obnovy zatím nedostal žádné konkrétní kontury, ale bylo pouze zmíněno, že je potřeba vypracovat jeho plán a že by měl financovat kroky, které budou směřovat k opětovnému nastartování ekonomiky (Evropská rada 2020h). V prohlášení je také několikrát kladen důraz na solidaritu a na to, že některé státy byly nákazou postiženy více než jiné. Prohlášení také zmiňuje, že jádrem ekonomické obnovy bude další Víceletý finanční rámec.

15. dubna Evropská rada přijímá návrh Komise na uvolnění téměř všech zbývajících finančních prostředků z rozpočtu EU na rok 2020. Z celkové částky 3,5 mld. EUR šla většina peněz na boj s nákazou. Konkrétně třeba na výzkum, distribuci zdravotních prostředků nebo repatriaci občanů. Zbytek peněz šel primárně Řecku a Bulharsku na zajištění vnějších hranic Unie, neboť čelili zvýšenému vnějšímu tlaku a bylo potřeba zajistit, aby se na hranicích omezilo šíření nákazy. Zajištění vnějších hranic nicméně patřilo mezi priority předsednictví.

Ve stejný den Komise představila plán na koordinované uvolňování restrikcí. To má být podle zprávy postupné a má respektovat daná kritéria (Evropská komise 2020c). Představený plán je spíše souborem doporučení a kritérií, jak by mělo rozvolňování

probíhat. V závěru je nicméně zmíněno, že Komise bude analyzovat opatření a bude vznášet požadavky na zrušení opatření, které mají dopad na jednotný trh, v případě, že je bude považovat za nepřiměřené.

28. dubna potom proběhla Rada EU ministrů energetiky, která se shodla na tom, že Evropský jednotný trh je dobře funkční i době krize a je odolný díky legislativnímu rámci. Ministři se také shodli na tom, že energetický sektor musí hrát klíčovou roli v ekonomické obnově, neboť naplnění Evropské Zelené dohody je podle ministrů nadále velmi důležité (EU2020HR 2020c). Zdůrazněn byl také návrh Komise zvaný „Renovation wave“, jež se primárně zabývá plánem na rekonstrukci energeticky neefektivních budov a dekarbonizací vytápění. Tento plán má být dle účastníků jednání silným článkem nacházející postcovidové obnovy.

O den později proběhla teprve druhá Rada ministrů dopravy. Ta diskutovala nad opatřeními v jednotlivých sektorech dopravy. Ministři se s komisařem pro dopravu shodli na tom, že diskuse nad Víceletým finančním rámcem musí reflektovat klíčovou roli sektoru dopravy na jednotném vnitřním trhu, jež má velký vliv na rozvoj celé ekonomiky Unie. V závěru se ministři také shodli na tom, že Evropská unie z krize musí vyjít posílena (EU2020HR 2020d).

20. května přijala Evropská rada opatření, které umožňují flexibilitu v oblasti dopravy. Tato opatření upravují několik nařízení, jež se týkají přístavních služeb a licencí. Jednoznačně nejviditelnějším opatřením bylo prodloužení lhůt pro vyřízení osobních dokladů či technických prohlídek u vozidel. Státy se samy mohly rozhodnout, zdali toto opatření využijí vzhledem ke své hygienické situaci, nicméně byly samozřejmě povinny respektovat rozhodnutí členských států, které k prodloužení lhůt přikročily. To znamená, že pokud se stát A rozhodl k prodloužení platnosti dokladů nepřistoupit, tak musel respektovat, že např. řidičský průkaz občana ze státu B, kterému uplynula platnost, musí být uznán jako platný, neboť stát B platnost dokladů prodloužil o určitou lhůtu.

Ten den jednala také Rada ministrů pro cestovní ruch, ti konzultovali balík pokynů, který představila Evropská komise. Představený balík zahrnuje finanční pomoc tomuto sektoru, ale především řadu postupů a pokynů, jak by se mělo přistupovat ke koordinaci

cestovního ruchu v Unii a tedy i rozvolňování proti pandemickým opatření. Jedním z pokynů, jež Komise představila a na kterém se shodla i samotná Rada, byl nediskriminační přístup, který měl zaručit státům s podobnými epidemickými čísly stejné podmínky např. když bylo na Slovensku 150 nakažených na 100 tis. Obyvatel, tak by něj měla Česká republika uplatnit úplně stejná cestovní pravidla, jako pro státy, které mají přibližně stejný počet nakažených. Na tom se shodli i ministři vnitra, kteří se sešli 5. června. Ti se shodli už i na konkrétních datech, kdy se budou určitá hraniční omezení rozvolňovat.

9. června Rada EU přijala závěry v oblasti digitalizace. Ty částečně reflektovaly probíhající pandemii a s ní spojené výzvy v digitálním prostoru. Rada se shodla, že urychlení digitální transformace musí být nevyhnutelně jedna z reakcí Unie na hospodářskou krizi, kterou pandemie vyvolala. To je pochopitelné, neboť jak je v závěrech uvedeno, tak pandemie například v oblasti komunikace stát-občan jasně dokázala, že je velmi důležité, aby státy umožnily svým občanům digitální komunikaci se státem v co největší možné míře. Rada vyzvala Komisi, aby se při formulacích nových rámců pro digitální budoucnost, zaměřila na neodůvodněnou přeshraniční neinteroperabilitu systémů. Částečně tím narážela na diskusi, kterou vedla o interoperabilitě aplikací pro trasování kontaktů. Rada také vyzvala Komisi s členskými státy, aby zanalyzovaly zkušenosti získané během pandemie a ty aplikovaly na vytváření nových politik. Ministři také uznali, že pro mezinárodní koordinaci reakce na pandemii je hodnotné sdílet data v reálném čase a bez nějakých hranic. V závěrech se Rada věnuje také umělé inteligenci, tu chce využívat v boji proti Covidu-19, byť nespécifikuje jak. V dokumentu se dočteme o vysokorychlostních sítích 5G. Rada Komisi vyzývá, aby bojovala s dezinformacemi, které obklopují šíření Covidu-19 ve spojitosti se sítí 5G, a také ji společně s členskými státy vyzývá, aby zlepšila investiční podmínky tak, aby se zrychlilo budování vysokorychlostních 5G sítí. V oblasti zdravotnictví Rada uznává, že je digitální transformace důležitá, neboť pandemie ukázala potřebu mít odolné zdravotnické systémy a je nezbytné, aby se zjednodušil rozvoj prevence, diagnostiky a léčby.

O pár dní později, konkrétně 12. června, proběhla videokonference ministrů zdravotnictví, která diskutovala především, Komisi předložený, program EU pro zdraví. Ministři zdůraznili několik bodů. Kromě priorit, které vycházely se závěru Rady pro digitalizaci, se ministři shodli na omezení v závislosti na třetích zemích, ale především se shodli na posílení úlohy a fungování zdravotnických agentur Unie, jmenovitě je to Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA). Evropská unie tedy může v této oblasti získat v budoucnu další a rozsáhlejší pravomoce. Ministři se poté shodli, že je potřeba, aby se harmonizovaly cíle evropských programů financování to je např. Evropský fond pro regionální rozvoj nebo Evropský sociální fond, společně s evropským programem EU pro zdraví, aby měly ve zdravotní oblasti podobné cíle (Evropská rada 2020ch). Závěrem ministři vyzvali Komisi, aby byly členské státy rovnoměrně zastoupeny v rozhodovacích procesech o vakcínách. Komise jim totiž dala nahlédnout do Strategie EU pro očkovací látky, jež byla představena o pár dní později.

Rada EU 16. června schválila své závěry v oblasti vzdělávání v průběhu pandemie. Ta konstatuje, že státy spolu v průběhu krize spolupracují a otevřeně s ostatními sdílí informace o opatřeních. Zpráva potvrzuje, že v oblasti školství měla Komise spíše mediátorskou roli, neboť poskytovala praktické rady nejen v programu Erasmus+, ale zprostředkovávala různé možnosti spolupráce a výměnu informací. Zatímco členské státy suverénně zaváděly opatření. Rada členské státy v dokumentu vyzývá, aby pokračovaly ve sdílení informací, a pokud to hygienická situace dovolí, obnovily standardní výuku. Zároveň státy vyzývá, aby distanční výuku úplně nezavrhlly a naopak investovaly čas a úsilí do jejího rozvoje, jak na straně učitelů a školitelů, tak na straně žáků. Velký důraz je potom kladen zejména na rovnost, aby děti i ze znevýhodněných rodin měly v případě distanční výuky možnost dostat plnohodnotné vzdělání. Vzdělávací instituce by měly zvážit zahrnutí digitálního učení do nabídky vzdělávání. Státy by měly ale obecně podporovat rozvoj digitální infrastruktury a digitálních dovedností. Rada poté vyzývá Komisi, aby podporovala členské státy téměř ve všem, co jim tato zpráva uložila tj. podpora ve výměně informací, podpora financování rozvoje digitální infrastruktury nebo podpora rovných příležitostí. Mimo to Komisi dále vyzývá, aby provedla průzkum na kterém by se mohly v budoucnu stavět vnitrostátní politiky či

unijní spolupráce v této oblasti. Komise by dle zprávy měla uznat transformační potenciál vzdělávání a zohlednit potřeby investic v tomto sektoru při ekonomické obnově. V ČR jsme tato opatření mohli pozorovat o pár měsíců později, kdy se ministerstvo školství rozhodlo pro finanční dotaci školám pro nákup počítačů, a zároveň navrhlo novelu školského zákona, který zahrnoval distanční výuku.

25. června se Rada EU pro odvětví energetiky usnesla na několika bodech, které reagovaly na pandemii Covidu-19. Rada hned na začátku připomíná, že si Unie stanovila ambiciózní cíle v ochraně klimatu zejména pomocí Zelené dohody pro Evropu. Z nich by neměla podle ministrů slevit a vyzývá Komisi, aby si rozhodně neměnila harmonogram i přesto, že musí řešit záležitosti ohledně pandemie. Rada poukázala na to, že pokud má energetická soustava fungovat bezchybně, tak je potřeba zajistit trvalou přeshraniční mobilitu klíčových pracovníků. To je velmi zajímavý podnět, neboť pokud by byl nějakým způsobem naplněn, tak by se stvořil nový druh přeshraničního pracovníka na kterého by se nevztahovaly hraniční opatření. Zpráva také zdůrazňuje, že pro co nejrychlejší oživení ekonomiky se mají upřednostnit rekonstrukce a stavba budov s vysokou energetickou účinností. Rada vzala na vědomí úsilí, které je vyvíjeno směrem k cenově dostupné a udržitelné energii. To je důležité zmínit, protože ve vztahu k Zelené dohodě se můžeme často dočíst o tom, že to bude drahý projekt nebo že když si všichni koupí elektrická auta, tak to energetická síť nevydrží. Rada Komisi v závěru vyzývá, aby připravila akční plán ohledně vodíku, který může mít vliv na transformaci energetiky. Rada totiž oceňuje, že současný plán podpoří vedoucí postavení Unie v oblasti inovací v energetice a nakopne vývoj alternativních zdrojů energie.

30. června Rada poprvé provedla přezkum zemí pro které by členské státy měly postupně rušit cestovní omezení na vnější hranici. Tento přezkum byl v průběhu pandemie proveden několikrát a probíhal vždy na základě daných pravidel. Důležité je zdůraznit, že formálně to byla pouze doporučení a neměla žádný právní závazek. Úprava omezení na hranicích států zůstala pevně v rukou členských zemí, které se rozhodly tato doporučení respektovat.

V průběhu léta Unie nijak zvlášť v synchronizaci opatření nepokročila, neboť kromě prázdnin panovala vesměs uvolněná atmosféra a 1. července Německo převzalo

předsednictví v Radě EU. Určitě se nedá říct, že se nedělo nic. V druhé polovině července se konala Evropská rada, která ale řešila spíše ekonomickou obnovu. Stejně jako se v březnu Unie rozhodla pomoci letecké dopravě, tak se 9. září rozhodla pomoci dopravě železniční. Rada stálých zástupců navrhla úlevy od poplatků za přístup k infrastruktuře v železniční dopravě. Tato dočasná pravidla si mohou členské státy uplatnit, jak se jim zlíbí a nemusí to dělat povinně všechny státy. V případě potřeby má Komise možnost prodloužit období, kdy mají tato pravidla platit. Je to tedy stejné, jako u opatření v letecké dopravě. Rada EU tyto opatření přijala 2. října.

Dvoudenní Evropská rada si dala téma Covidu-19 až na druhý den – 2. října. To už pomalu začíná nabíhat tzv. druhá vlna, čemuž rozumíme období od října do března, kdy se významně zvětšil počet obětí na Covid-19. V ČR je tato vlna mediálně spojena především s výrokem tehdejšího premiéra Andreje Babiše, který asi o měsíc předtím prohlásil, že zvládl pandemii úplně nejlépe a ČR je „best in covid“ (Seznam 2021). Na přelomu roku přitom ČR byla, co do počtu nakažených na 100tis. obyvatel, úplně nejhorší na světě (Our World in Data 2022b). Evropská rada se tématu Covidu až tak nevěnovala. To je patrné už tím, že si ho nechala na druhý den jednání. Představitelé si dost možná mysleli, že svou roli už splnili. Závěry zmiňují pouze, že proběhla zevrubná debata na toto téma a že Unie nadále bude jednotná. Následně pouze vybízí k využití zkušeností nabraných v pandemii a zintenzivnění ambicí a odstranění zbývajících překážek na jednotném trhu.

13. října Rada přijala ucelená pravidla pro koordinaci opatření vztahující se na volný pohyb osob v rámci Unie. Ty jsou přijata právě včas, kdy se v Evropě už rozbíhá druhá vlna Covidu-19. Pravidla zahrnují společnou mapu pro určování rizika nákazy v členských státech, kterou bude spravovat ECDC na základě vybraných dat, které jim státy předají. Rada se také usnesla na tom, že pokud členské státy cítí potřebu zavést omezení volného pohybu, měly by tak učinit pouze dvěma způsoby – podstoupením karantény nebo podstoupením testu. Nemělo by docházet k žádnému plošnému uzavírání hranic, jako tomu bylo při první vlně. Pro lepší koordinaci by státy měly vždy dotčené členské státy a Evropskou komisi informovat 48 hodin předem. Nutno podotknout, že tato doporučení nejsou právně závazná a pokud by se členský stát

rozhodl uzavřít hranice, tak na to má plné právo. Vzhledem k tomu, že se tak nestalo, usuzují, že členské státy chtěly zachovat jednotu bloku, a především zjistily, že uzavření hranic nepřináší razantní zlepšení průběhu pandemie, jak dokázala nejedna studie (Chinazzo 2020: 400).

Ve stejný týden se ještě koná dvoudenní Evropská rada, která už se Covidu opět věnuje jako své prioritě. Je to téma číslo jedna. Hned na začátku Evropská rada usoudila, že současná epidemiologická situace nevypadá vůbec dobře a vyvolává velmi vážné obavy (Evropská rada 2020i). Uvítala pokrok, kterého se podařilo dosáhnout v koordinaci všech opatření od začátku pandemie a vyzývá Radu, Komisi a členské státy, aby v tomto úsilí nadále pokračovaly.

12. listopadu potom německé předsednictví vydává zprávu o stavu koordinace. Ta konstatuje, že největší výzvou je v tuto dobu především trasování a testování, kde stále panují neshody mezi členskými státy. Některé státy projeví zájem o sladění pravidel pro antigenní testy, které jsou považovány za méně spolehlivé než testy PCR. Většina států ale zůstává proti, protože nemají dostatek vědeckých důkazů. Komise toto má řešit doporučením, které vydá v budoucnu. Na základě toho by se měly členské státy dohodnout. Vzájemné uznávání testů problémem není, neboť je to tak v souladu s právem EU. Problémem je přeshraniční trasování kontaktů, kdy všechny vnitrostátní aplikace stále nejsou interoperabilní. To se má změnit do konce listopadu. Stejně tak Komise členským státům předloží doporučení ohledně karantény a izolace, neboť přístup států se k nim dost liší. O pár dní později se konala videokonference lídrů Evropské rady, kteří nad touto zprávou diskutovali. Věnovali se také vnitrostátním strategiím testování, které mají na vyzvání Komise zpracovat do konce měsíce. Komise potom 18. listopadu vydala doporučení, jak v oblasti používání antigenních testů, tak v oblasti karantény a izolace.

Co se týče trasovacích mobilních aplikací, tak ty nebyly všechny na 100% interoperabilní nikdy. Ano, většina států byla schopna své aplikace vytvořit tak, aby byly schopné komunikovat i s aplikacemi ze států jiných, ale rozhodně to neplatilo o všech (Evropská komise 2022b). Celkem pět aplikací (každá z jiné členské země) bylo

neschopno spolupracovat s aplikacemi ostatními. Tři státy se rozhodly vlastní aplikaci nezavést a tři státy aplikaci vůbec nevyvinuly.

7. prosince, kdy se už blíží počátek očkování, se Rada rozhodla pozměnit směrnici o společném systému DPH a umožnila tak členským státům osvobodit vakcíny a testovací sady od daně z přidané hodnoty. To ovšem platí jen pro vakcíny, které jsou schváleny Komisí resp. Evropskou lékovou agenturou, a pro testovací sady, které odpovídají evropským předpisům.

Rada 15. prosince také projednávala dezinformace a obranu proti nim. V závěrech jasně konstatuje, že pandemie ukázala, jak hybridní hrozby představují nebezpečí pro demokracii a bezpečnost. Rada vyzývá Komisi, aby zvětšila úsilí v této oblasti a navýšila finanční a lidské kapacity, aby s dezinformacemi mohla účinně bojovat. Škody, které může nečinnost v boji s hrozbami způsobit, mohou být nejen ekonomické, ale jak nám ukázala pandemie, tak i lidské. Dokument velmi důrazně navrhuje, aby EU s dezinformacemi bojovala pomocí různých prostředků, ale nedá se říct, že by to byl důsledek pandemie Covidu-19, neboť problém s hybridními hrozbami je tu podstatně déle.

18. prosince Rada přijala rozsáhlé závěry v oblasti zdraví v souvislosti s pandemií Covid-19. Ty potvrzují, že zdravotní bezpečnost zůstává v pravomoci členských států, ale že se jasné ukázalo, jak je koordinace na evropské úrovni přínosná. Rada také vyzývá k tomu, aby se zlepšila komunikace evropských zdravotnických agentur a zároveň, aby se zvětšila připravenost na krizi a obecně se posílilo evropské krizové řízení. Zároveň dokládá, že má pokračovat úsilí ve vytvoření evropských rezerv, aby se neopakovala situace ze začátku pandemie, kdy se zaváděly různé restriktce na vývoz zdravotnického ochranného materiálu. Podle Rady by si Unie měla vybudovat strategickou autonomii v oblasti zdravotnických pomůcek, protože na počátku pandemie, kdy se trh dostal pod velký globální tlak se jasné ukázalo, jak je Unie v tomto segmentu zranitelná. Strategická autonomie by měla být zajištěna i v oblasti léků a očkovacích látek. Rada ovšem také vyjádřila znepokojení nad tím, že někteří výrobci léčivých přípravků jsou nedostatečně konkurenceschopní, a tak vyzvali Komisi, aby analyzovala regulační opatření, jež mohou mít negativní vliv. Zároveň se ukázalo, že v oblasti zpracování

citlivých osobních údajů o zdravotním stavu, panuje právní nejistota, a proto Rada vyzvala Evropský sbor pro ochranu osobních údajů, aby našel shodu ohledně uplatňování GDPR. Rada v dokumentu také požaduje, aby byla všechna osobní data důkladně chráněna. Zároveň vítá přípravu Evropského prostoru pro zdravotní údaje, jež by měl přispět ke zmírnění účinků pandemie, a vyzývá Komisi, aby tento byl systém dokončen do roku 2025, jak bylo plánováno.

Tím se dá rok 2020 a celková synchronizace opatření v rámci pandemie částečně uzavřít. Další důkladnější synchronizace se týkala cestovních certifikátů, které se objevily až s příchodem očkování, takže se jim budu věnovat až v kapitole tomu určené. Závěrem této kapitoly bych chtěl podotknout, že v průběhu roku samozřejmě proběhlo několik formálních a především neformálních zasedání Rady EU. Ne všechny zaujaly nějaká konkrétní stanoviska, neb často to byla pouze diskuse o současných opatření nebo o dopadech na určitá odvětví v budoucnu. Mohu konstatovat, že Evropská rada sloužila převážně jako platforma k diskusi, kde se po celou dobu pandemie sházeli ministři s různými portfolii a diskutovali přijatá opatření ve svých zemích.

Evropská komise v oblasti synchronizace sehrála důležitou roli, neboť Radě předkládala analýzy, možná řešení a v případě zavření hranic dokonce na státy vyvíjela mediální tlak, aby přijaly navržená opatření. Komise nicméně sehrála klíčovou roli při tvorbě nástrojů pro ekonomická opatření. Evropská rada v synchronizaci opatření nesehrála nijak výraznou roli, neboť většina rozhodnutí byla provedena na úrovni Rady. Čím byla Evropská rada klíčová bylo omezení cestování do Unie a vytyčení cílů při obnově tj. že Unie musí z krize vyjít silnější. Evropský parlament naopak stál většinu času stranou. Pouze některé jednání byly za účasti vedení parlamentních výborů a určitá opatření byla potřeba schválit parlamentem.

3 Ekonomická obnova

V této kapitole se zaměřím na ekonomická opatření, jež se týkaly ekonomické obnovy po pandemii Covidu-19. Vycházet budu především z opatření přijatých Evropskou radou, Radou EU, Evropskou komisí a Euroskupinou. V předešlé kapitole jsem totiž zmínil, že Euroskupina měla na starost prvotní ekonomická opatření a jejich analýzu. Cílem této kapitoly je tak zmapovat ekonomickou obnovu a roli jednotlivých aktérů včetně již zmíněné Euroskupiny. V rámci této kapitoly se také budu snažit najít odpověď na otázku, jestli byla Zelená dohoda jedním z argumentů už od začátku ekonomické obnovy, nebo se objevila až později.

Hned na začátek je důležité zmínit, že na počátku pandemie Komise vydala dočasný rámec státní podpory, jež značně rozvolnil pravidla státní podpory podnikatelům a firmám. Komise tak učinila na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie. Podle tohoto bodu může Evropská komise považovat státní podporu, jež má „napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu“ za akceptovatelnou. Tento rámec byl v průběhu pandemie několikrát rozšířen.

Zatímco u synchronizace opatření se často scházela Rada, které vše konzultovala, tak naopak co se týče ekonomické obnovy, byla Rada EU dost upozaděna. V reakci na pandemii byla hodně aktivní Evropská centrální i investiční banka společně s Evropskou komisí. Ta už v počátku pandemie výrazně rozvolnila pravidla pro čerpání evropských peněz. Politického řízení se spíše chopila Euroskupina, ta dokonce jednala v inkluzivním formátu. Evropská rada zásadní měrou ovlivnila ekonomickou obnovu, neboť dojednávala priority Víceletého finančního rámce.

Vzhledem k tomu, že ekonomická opatření jsou zprvu pandemie lehce nepřehledná, tak zrekapituluji, co je v účinnosti k 9. dubnu, kdy Euroskupina vydala rozsáhlou tiskovou zprávu. Ta přivítala opatření, které provedla Evropská Komise tj. zavedení dočasného rámce státní podpory, zavedení flexibilnějších pravidel pro čerpání peněz z rozpočtu EU a návrh k aktivaci „Emergency Support Instrument“, jež by umožnil státům čerpat další peníze. Pro přesměrování nevyužitých finančních prostředků z rozpočtu EU byla vytvořena iniciativa CRII a pro uvolnění pravidel a zvýšení flexibility to byla iniciativa CRII+. Nástroj SURE má být podle Euroskupiny ukončen společně s koncem pandemie.

Ministři se také shodli, že je potřeba začít pracovat na plánu obnovy a že nadcházející Víceletý finanční rámec bude hrát klíčovou roli v ekonomické obnově. Musím ovšem zmínit, že v celé zprávě nezaznívá nic o Zelené dohodě.

Víceletý finanční rámec vždy doprovází dlouhá rokování o jeho objemu a alokaci peněz. To nebylo ani tentokrát výjimkou, ale tento VFR byl výjimečný v tom, že přišel se společným zadlužením všech zemí EU, resp. s tím přišla neoddělitelná část rámce – Fond obnovy pojmenovaný NextGenerationEU. Jeho cílem je dle oficiálního popisu nejen obnova po pandemii, ale cílem je také, aby Unie vyšla ze situace ekologičtější, digitálnější a odolnější (Evropská komise 2022c). Na financování fondu si má Unie z větší části peníze společně půjčovat na trzích. Menší část hodlá financovat z vlastních zdrojů. To ale musí schválit všechny národní parlamenty (Euractiv 2020f).

8. května se potom schází Euroskupina na svém jednání, aby projednala další možná ekonomická opatření a projednala jarní hospodářskou prognózu, jež předložila Evropská komise. Jediným zásadním bodem jednání byla dohoda, že čerpání peněz ESM – Evropského stabilizačního mechanismu bude možné až do výše 2% HDP pro všechny státy eurozóny bez rozdílu. Čerpání peněz je nicméně podmíněné útratou za výdaje, které jsou výhradně spojené s Covidem-19. Peníze je tak možné čerpat na krytí léčebných výdajů či na výzkum nemoci. Účastníci konference mimo jiné přivítali kroky Evropské investiční banky a nástroj SURE, kterému jsem se věnoval v předešlé kapitole.

Jak bylo zmíněno v mnoha dokumentech, tak klíčovým prvkem ekonomické obnovy je Víceletý finanční rámec na roky 2021-2027. Ten se vyjednával ještě před příchodem pandemie, nicméně během ní se muselo jednání výrazně utlumit a téma VFR se ve větší míře objevilo až v létě, kdy pandemie částečně ustala a mohly se rozvolnit opatření. Evropské radě, která se sešla 17. července a trvala celkem 5 dní, ještě předcházela videokonference na začátku měsíce. Jednání drhlo hned v několika rovinách a to ještě předtím, než se Evropská rada uskutečnila. Například český premiér Andrej Babiš nebyl spokojen, že by peníze měly směřovat do států, které byly pandemií zasaženy nejvíce (iDNES 2020b). Pětidenní vyjednávání by se dalo označit za určitý boj mezi dvěma skupinami. Státy jihu a to zejména Itálií a státy severu. Zatímco taková Itálie a státy na pyrenejském poloostrově byly zasaženy pandemií nejvíce a požadovaly tedy co

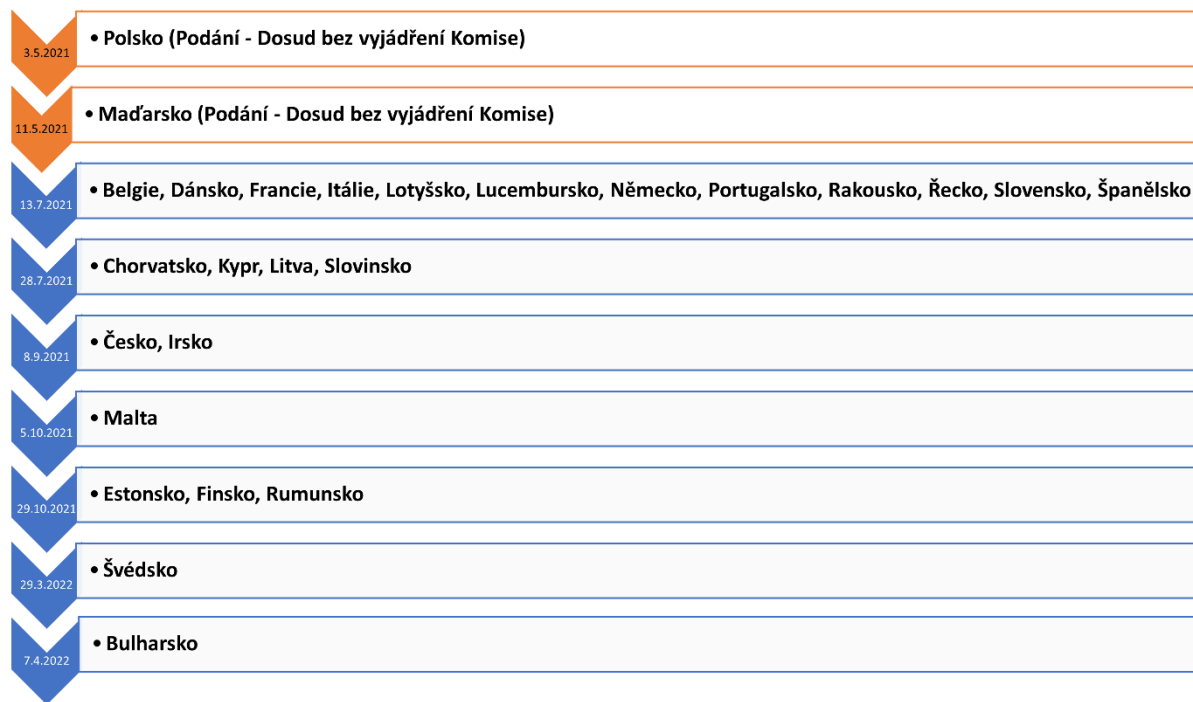
nejrychlejší schválení navrženého VFR společně s fondem obnovy, tak naopak státy severu byly proti. Švédský premiér se vyslovil pro změnu tak, aby se půjčené peníze výhodně půjčovaly a nikoliv se používali jako granty. Pohrozil i vetováním celého návrhu (Euractiv 2020e). To vše je ještě umocněné tím, že státy na jihu EU jsou ekonomicky velmi závislé na turismu, které bylo pandemií zasaženo zdaleka nejvíce. Ekonomické ztráty tam tedy byly daleko citelnější, než třeba ve Švédsku. V této oblasti se nakonec dosáhlo kompromisu a přibližně polovina peněz šla do grantů a druhá polovina do půjček (Evropská rada 2020j).

V listopadu Polsko s Maďarskem dokázalo zablokovat schválení rozpočtu a to z důvodu, že Rada s Evropským parlamentem do rozpočtu zahrnuje pravidlo, které by podmiňovalo vyplácení peněz fungováním právního státu. Tento problém se podařilo vyřešit kompromisem na jednání Evropské rady v prosinci, kdy byl VFR definitivně přijat všemi členskými státy. Klimatická transformace je argumentem už od samého počátku, kdy předseda Evropské rady Michel představil svůj návrh VFR a balíčku na podporu oživení. V prohlášení specificky Zelenou dohodu nezmínil, vyjmenoval ale její priority (Evropská rada 2020k). V samotném závěru Evropské rady konané od 17. do 21. července už se specificky objevuje argument, že podle strategie Zelené dohody by mělo dojít k transformaci ekonomiky, neboť je to po pandemii žádoucí a je to především v souladu s vytyčenou strategií. Zmiňována je i Pařížská dohoda.

Začátkem listopadu také proběhla videokonference Euroskupiny, která jednala hned v několika formátech. V základním formátu Euroskupina diskutovala především přípravu plánů obnovy. V inkluzivním formátu poté ministři zhodnotili aktuální stav všech nastavených záchranných sítí tj. nástroj SURE pro záchranu zaměstnanců, záruční fond od Evropské investiční banky pro podnikatele a podporu z ESM pro státní dluhopisy.

11. února Rada EU přijala nařízení, kterým vytvořila Nástroj pro oživení a odolnost, pomocí něhož se budou moct rozdělovat peníze z NextGenerationEU. Pokud se státy chtějí zapojit, tak musí Komisi předložit vlastní národní plán obnovy, které musí Komise schválit. Rada poté přijímá finální rozhodnutí o přijmutí nebo odmítnutí plánu. Plány musí splňovat předem daná kritéria, která sledují cíle ekologické a digitální transformace. Státy postupně předkládaly své plány a Komise je v celkem krátké době

dokázala projednat a schválit. Graf č.2 ukazuje, kdy byly plány Komise schváleny. Jediný stát, který se nezapojil do této iniciativy bylo Nizozemsko. To se zprvu nezapojilo kvůli vnitropolitickým problémům, nicméně po jejich vyřešení se tamní

Graf č. 2 - Časová osa schvalování plánů obnovy; Zdroj: vlastní tvorba dle dat z Evropské komise 2022d a Evropská rada 2022

vláda rozhodla neakceptovat podmínky programu a nevyužít žádné peníze (Sieps 2021). Státy, jež podaly své plány a dosud nebyly projednány resp. jim stále nejsou vypláceny žádné peníze, jsou Polsko s Maďarskem.

Hlavním zjištěním této kapitoly by mělo být to, že politická rozhodnutí netvořila pouze Komise a Rada, ale velkou roli sehráli ministři financí členských států. Jednání probíhala v rámci Euroskupiny, nicméně jednání často probíhala v inkluzivním formátu za účasti ministrů financí ze států mimo eurozónu. Dá se říct, že ekonomická opatření se minimálně zpočátku pandemie vytvářela právě zde. Druhým zjištěním je, že Zelenou dohodou se v rámci transformace začalo argumentovat až u formování Víceletého finančního rámce a fondu obnovy. Mohu konstatovat, že pro Euroskupinu, která v počátku koordinovala ekonomickou pomoc, nebyla Zelená dohoda argumentem.

4 Vakcinační politika

Otázka vakcín se objevuje už celkem na začátku pandemie, kdy je patrné, že jediná cesta z pandemie je účinná vakcína. Je nicméně jasné, že najít ji opravdu rychle bude mimořádná výzva, neboť zavádění očkovacích látek obvykle trvá až 10 let. Evropská unie proto od začátku pandemie uvolnila několik milionů eur z rozpočtu, aby byla vakcína vyvinuta co nejdříve.

Problematika vakcín se opravdu začala rozjíždět už v červnu. 12. den v měsíci proběhla videokonference ministrů zdravotnictví, kteří diskutovali nad strategií pro očkovací látky, kterou zpracovala Komise. Ta vypracovala strategii ve které se zavazuje k podpoře vývoje a výzkumu s cílem zajistit dostupnou vakcínu pro všechny obyvatele EU. Především se státy shodly na společných nákupech vakcín, které si vyzkoušeli o pár měsíců dříve při nákupech zdravotnických pomůcek (Evropská rada 2020m). 18. června proto Evropská komise zveřejňuje rozhodnutí, kterým schvaluje dohodu členských států o nákupech vakcín jejich jménem. Dokument specifikuje detaily toho, co mají či nemají smluvní strany dělat. Dohoda např. zakazuje státům, jež se zúčastní společného nákupu, vést vlastní jednání s výrobcem se kterým už Unie vyjednává. Zároveň dává členským státům možnost opt-outu (Evropská komise 2020d). To znamená, že dohodu, jež Komise vyjednává s výrobcem, může stát nepodepsat a nebýt součástí určité smlouvy. 14. července ještě Rada přijímá nařízení, které má zrychlit zavedení očkovacích látek. Nařízení totiž umožňuje odchylku ve směrnících, jež stanovují pravidla pro klinická testování a nakládání s geneticky modifikovanými mikroorganismy.

Právě jednání na vlastní pěst bylo něco, co státy v průběhu pandemie samy porušily a přesto, že se dohodly tak nečinit. Mezi nimi byla například i Česká republika, která vyjednávala o dodatečných dávkách vakcíny od firmy AstraZeneca. Tehdejší ministr zahraničí to v médiích komentoval slovy, že EU je přece nijak nelimituje a že je potřeba, aby si země do budoucna poradila sama (Blesk 2020). To nebyla zřejmě tak úplně pravda, protože jak už jsem zmínil, státy se dohodly na tom, že jednání povede výhradně Evropská komise, která jim zajistí dostatek vakcín. Na členských státech už měla zůstat pouze koordinace a přerozdělování vakcín.

Co se týče uzavírání smluv, tak ty do konce 2020 Unie uzavřela celkem čtyři, přičemž před uzavřením vždy probíhaly rozhovory. Těch proběhlo celkem šest a další smlouvy se tedy uzavíraly v nadcházejícím roce (Evropská rada 2020l). Pro úplnost dodám, že Unie smlouvy uzavřela výrazně později, než Spojené království. Zatímco Unie uzavřela smlouvu s prvním výrobcem až v srpnu, tak Spojené království mělo uzavřené smlouvy se třemi výrobci už v červenci viz tabulka č. 1.

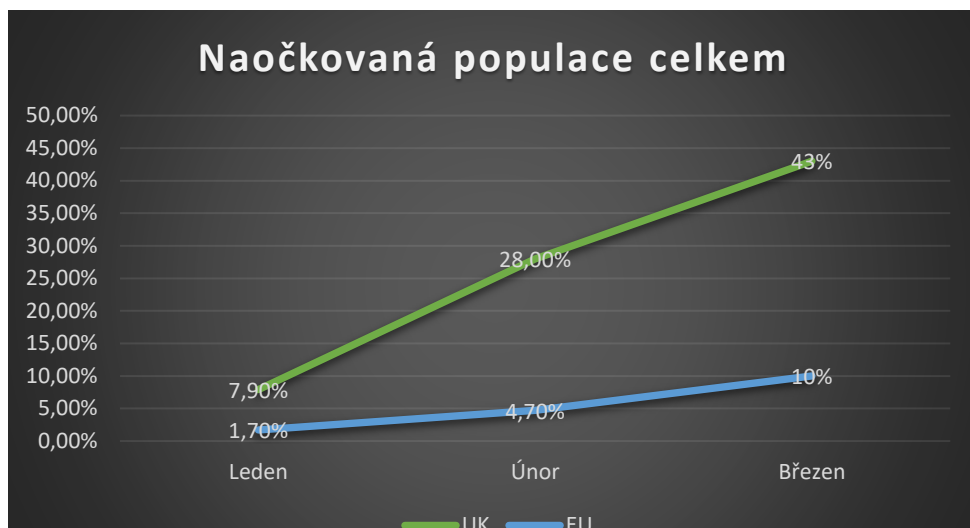
Smlouvy 2020		
Typ	Datum uzavření	Smluvník
AstraZeneca	20.7.	UK
Pfizer	20.7.	UK
Valneva	20.7.	UK
Sanofi	29.7.	UK
Novavax	20.8.	UK
AstraZeneca	27.8.	EU
Sanofi	18.9.	EU
J&J	8.10.	EU
Pfizer	11.11.	EU
CureVac	17.11.	EU
Moderna	25.11.	EU
Moderna	30.11.	UK

Tabulka č. 1 - Smlouvy a jejich uzavření; Vlastní tvorba dle dat z Pfizer 2020, BioPharm 2020, Pharmaceutical technology 2020, BBC 2020, Reuters 2020b, Evropská komise 2022d, Evropská komise 2022e.

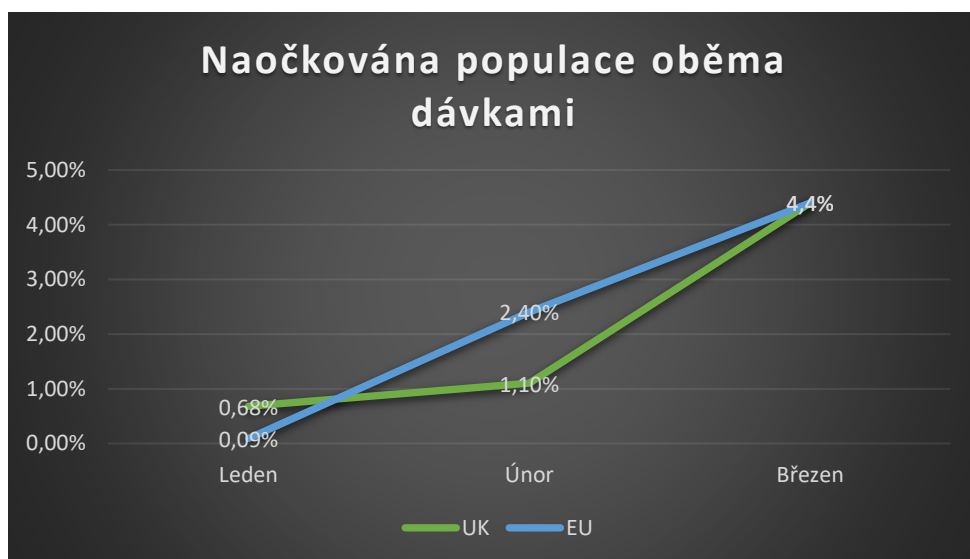
10. prosince Evropská rada na své videokonferenci vyzvala Komisi, aby vypracovala plán pro přípravu očkovacích průkazů. Rada na svém jednání také upozornila na nutnost vypracovat vnitrostátní strategie pro distribuci očkovacích látek, aby se vakcíny dostaly k vybraným skupinám včas. Distribuce a koordinace přerozdělování vakcín totiž zůstaly v rukou členských států. O pár dní později – 21. prosince byla Evropskou agenturou pro léčivé přípravky schválena k použití první vakcína.

Po novém roce se očkování rozjelo naplno. Od ledna do března proběhly celkem tři Evropské rady vždy s měsíčním rozestupem. Všechny měly jedno společné – urychlení očkování. Unie sice měla uzavřené smlouvy o dodání očkovacích látek, nicméně rychlost jakou je bylo schopna vyočkovat byla podstatně menší, než jaká byla u Spojeného království nebo USA. Pokud se podíváme na graf č. 3, tak je patrné, že Spojené království bylo po tuto dobu v očkování výrazně napřed. Evropská unie byla

schopna srovnat tempo až o něco později. Na vině nicméně nebyly až tak dojednané smlouvy, jako spíš koordinace. Zatímco ve Velké Británii se snažili naočkovat co největší počet lidí, tak v Unii se soustředily na ohrožené skupiny. Unie se zároveň snažila zajistit, aby očkovaní první dávkou měli včas zaručenou i dávku druhou, proto můžeme vidět ten markantní rozdíl mezi očkovanými jednou dávkou, ale nikoliv u očkovaných dvěma dávkami viz graf č. 4. Důležitým faktem je, že Komise sice navrhla unijní strategii vakcinace, ale na členských státech už bylo vypracovat vlastní podrobné strategie a koordinační plány. Pokud porovnáme data, kdy EU a Spojené království uzavíraly své smlouvy, tak Unie je uzavřela výrazně později viz tabulka č. 1. Klíčové není pouze datum uzavření smluv, ale především ceny vakcín. To bylo hlavním kamenem úrazu. Zatímco Unie se snažila vyjednat co nejmenší ceny, tak například Spojené státy za vakcíny zaplatily podstatně víc (Visualcapitalist 2021). Podle analýz to bylo především z toho důvodu, že státy se chtěly vyhnout riziku a radši uzavřely smlouvy se společnostmi, které nabízely výhodnější ceny (The New York Times 2021).

Graf č. 3 - Očkování první dávkou; Vlastní tvorba dle dat z Our World in Data 2022c

Graf č. 4 - Očkování oběma dávkami; Vlastní tvorba dle dat z Our World in Data 2022c

Důležitým bodem, jež musím v rámci této kapitoly zmínit, bylo solidární přerozdělování deseti milionů vakcín, které Pfizer/BioNTech dokázal dodat o několik měsíců dříve. Tato kauza byla na české politické scéně vskutku mediálně výrazná. 25. března se Evropská rada usnesla na tom, že Výbor stálý zástupců dosáhne dohody na tom, jak se přerozdělí 10 mil. vakcín, které dorazí dříve než bylo původně v plánu. Této dohody bylo dosaženo 1. dubna. Dohoda byla taková, že 19 členských států obdrží poměrnou část z 6,6 mil. vakcín, 3 členské státy (ČR, Slovinsko a Rakousko) dostanou poměrnou část z 10. mil. a zbylých 5 států obdrží k poměru z 6.66 mil. ještě navíc něco přes 2,5 mil vakcín (21Portugal.EU 2021). Tehdejší český premiér to v médiích komentoval jako zradu (Aktuálně 2021). Česko se totiž společně s Rakouskem a Slovinskem snažilo dosáhnout

toho, aby byly vakcíny distribuovány rovnoměrně a nikoliv podle toho, jaká je zdravotnická situace v členských státech (Politico 2021). Zatímco tehdejší premiér Andrej Babiš v médiích tvrdil, že to nebylo schváleno jednomyslně Evropskou radou a že předsednictví nemá právo vakcíny takto rozdělit, tak realita byla velmi odlišná. Evropská rada se 25. března usnesla na tom, že dohody dosáhne Výbor stálých zástupců. Tam se dohoda odhlasovala kvalifikovanou většinou. Česká republika navíc nijak netratila z původního návrhu, že se 10 mil. vakcín rozdělí poměrně. Naopak 19. členských států obětovalo část svých vakcín, aby je mohla darovat státům, které nebyly v nejlepší situaci, mezi nimi byla i ČR, ale vzhledem k tomu, že se rozhodla k této iniciativě nepřipojit, nedostala pouze nic navíc.

Posledním významným bodem vakcinační politiky bylo zřízení tzv. digitálního COVID certifikátu. Ten měl sloužit ke zlepšení a usnadnění volného pohybu po Unii. To mělo vedle zjednodušení a sjednocení pravidel podpořit turismus. Na pravidlech a principech certifikátu se Rada dohodla 14. dubna a schválila přitom mandát pro vyjednávání s parlamentem se kterým bylo nutno dosáhnout dohody (Evropská rada 2021b).

21. května bylo poté dosaženo dohody a Evropský parlament návrh schválil na svém plenárním zasedání v červnu. Digitální COVID certifikát umožnil vznik systému, který generuje unikátní QR kódy pomocí nichž je možné identifikovat osoby, který splnil jednu z podmínek – typicky test, vakcinace nebo prodělání nemoci (Evropská rada 2021c). Na členských státech nicméně zůstalo, aby se rozhodly, zdali se cestující s certifikátem musí podrobit testování či karanténě. Stejně tak na nich zůstalo rozhodnutí, zdali budou uznávat očkování látkami, jež nejsou schváleny Evropskou lékovou agenturou.

Hlavním zjištěním této kapitoly by mělo být to, že vakcinační politika nebyla Unii zvládnuta úplně výborně. Primárním problémem byly uzavřené smlouvy. Čas jejich uzavření se neukázal jako klíčový. Tím, co s největší pravděpodobností stálo za pomalým očkováním, byla opatrnost EU. Ta se rozhodla být finančně opatrná a rozhodla se za vakcíny utratit co nejméně. To bylo asi největším překvapením. Faktem totiž je, že Unie za vakcíny utratila méně peněz než USA (Visualcapitalist 2021). Společně s tím hrálo roli do jakých vakcín se blok rozhodl investovat. První smlouvy se podařilo uzavřít

s výrobcí AstraZeneca a Sanofi. Zatímco AstraZeneca se později ukázala jako problémová a Evropská agentura pro léčivé přípravky doporučila, aby se nevyužívala pro očkování starších lidí, tak vakcína od firmy Sanofi se dočkala odložení, neboť nedosahovala potřebných kvalit. (Reuters 2021) Unie tedy podepsala smlouvy na vakcíny, které nakonec nemohly být dodány včas. Toto společně se strategií, která lidem naočkovaným první dávkou zajišťovala dávku druhou, zapříčinilo počáteční pomalé tempo očkování. Úspěchem nicméně bylo vytvoření digitálních COVID certifikátů.

Závěr

Cílem mé práce bylo zjistit, jak se proměňovala role evropských institucí v průběhu pandemie a jak bylo rozhodování unijních institucí mediálně reflektováno. V případě ekonomických opatření bylo ambicí sledovat vývoj okolo argumentace Zelené dohody. Tím hlavním cílem nicméně bylo, zjistit, jestli Unie z této krize vyšla institucionálně posilněna či nikoliv.

Má zjištění mohou být lehce překvapivá pro ty, jež se problematikou Unie moc nezabývají, nebo čerpají výhradně z českých mainstreamových médií. Pokud bychom totiž posuzovali činnost EU čistě na základě reflexe předních českých politiků, tak bychom mohli nabýt dojmu, že Unie nedělala vůbec nic, a tím se dostávám k mému prvnímu závěru. Mediální reflexe na české politické scéně byla vůči Evropské unii celkem negativní a to i přesto, že Komise se nákazou zabývala už v lednu 2020, kdy na ni důrazně upozorňovala.

Role evropských institucí se v průběhu pandemie vyvíjela, a to především vztah členských států k Evropské komisi a jejím pokynům. Zatímco zpočátku pandemie Komise iniciativně vydávala různé pokyny a návody k postupu v širokém spektru činností, tak v pozdější fázi pandemie tj. v době, kdy se už používali testy na přítomnost viru v těle, už se státy na Komisi často obracely s prosbou o koordinaci. To nicméně neznamená, že by spolu státy nechtěly spolupracovat už na začátku. Rada EU po celou dobu pandemie sloužila členským státům jako takové fórum, kde společně projednávaly a diskutovaly efektivitu přijatých opatření. Ministři zdravotnictví se na počátku pandemie dokonce scházeli každý den.

Jak už jsem zmínil, tak už od počátku se Komise snažila alespoň zkoordinovat, co mohla. V oblastech, kde nemá pravomoce, vydávala pravidla a koordinační postupy, které mohla Rada EU projednat, vyjádřit k nim stanovisko a zařídit jejich naplnění. V ekonomických opatřeních, kde Komise má pravomocí mnoho, situace vypadala o dost lépe. Komise už v počátcích pandemie začala silně rozvolňovat pravidla pro čerpání evropských peněz tak, aby je státy mohly použít pro boj s pandemií. Zároveň přišla s návrhem, aby si státy na obnovu půjčily, neboť ekonomická obnova bude opravdu nákladná pokud má být účinná.

Instituce, jež stála možná trochu mimo, byl Evropský parlament. Ten většinu opatření neřešil. Ano, v pozdější fázi pandemie s ním muselo být jednáno a například u COVID certifikátu byl důležitým aktérem legislativního procesu. V počátku pandemie nicméně stál mimo hlavní proud. Evropská komise působila suverénně bez toho, aby nějak musel zasáhnout Parlament a Rada EU fungovala spíše jako diskusní a informační platforma pro členské státy. Evropský parlament byl často informován o stavu, nicméně neměl na formování stavu takřka žádný vliv.

Co se týká ekonomické obnovy a argumentace založené na Zelené dohodě, nepotvrdila se má domněnka, že se argument Zelené dohody objevuje až později ve fázi plánování ekonomické obnovy. Naopak se tento argument objevuje velmi brzy a to už v dubnu 2020, kdy Rada pro energetiku Komisi vyzývá, aby z ambiciózního plánu neslevila ve prospěch boje s pandemií, ale aby dodržela svůj plán. Později se argument Zelené dohody objevuje ve velké části prohlášení představitelů EU i dokumentech Evropské rady. Prvním veřejným prohlášením, které Zelenou dohodu reflektovalo, byl první projev předsedy Evropské rady k vyjednávání o VFR v druhé polovině roku 2020, jak bylo zmíněno několikrát v mé práci. Ten Dohodu sice nejdříve nejmenoval, ale zmínil priority, které z něj vycházejí.

Pokud bych měl zhodnotit, kdo vyšel z této krize posílněn, tak je to bezpochyby Evropská komise a členské státy. Evropská komise posílila v pravomocích, co se týče zdravotnické agendy, přeneseně například agentury, co se zabývají zdravotnictvím. Členské státy resp. Evropská rada posílily v oblasti krizové komunikace, tím mám na mysli především zlepšení mechanismu IPCR.

Zdroje

2021Portugal.EU (2021). *European Solidarity Vaccines* (<https://www.2021portugal.eu/en/news/european-solidarity-vaccines-agreement-on-presidency-s-proposal-to-support-member-states-most-in-need/>, 1. 4. 2022).

Aktuálně (2021). *Je to skandál, co si dovolili." Podle Babiše je dělení vakcín pro země EU nevyvážené* (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesko-promarnilo-nabidku-vice-vakcin-babis-rika-ze-rozdelova/r~2bffb05093bc11ebb98b0cc47ab5f122/>, 1. 4. 2022).

BBC (2020). Coronavirus vaccine: UK government signs deals for 90 million doses (<https://www.bbc.com/news/health-53469269>, 27. 4. 2020).

BBC (2020b). Coronavirus: Germany latest country to close borders (<https://www.bbc.com/news/world-europe-51905129>, 27. 4. 2022).

BioPharm (2020). Novavax Signs Term Sheet with UK Gov for COVID-19 Vaccine Doses (<https://www.biopharminternational.com/view/novavax-signs-term-sheet-with-uk-gov-for-covid-19-vaccine-doses>, 27. 4. 2022).

Blesk (2020). *Česko obchází Brusel. O vakcínách AstraZeneca vyjednává na vlastní pěst* (<https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-koronavirus/669448/cesko-obchazi-brusel-o-vakcinach-astrazeneca-vyjednava-na-vlastni-pest.html>, 28. 4. 2022)

Crisis24 (2020). Finland: Government to close borders as of March 18 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/finland-government-to-close-borders-as-of-march-18-update-1>, 27. 4. 2022).

Crisis24 (2020b). Hungary: Government closes borders to all foreigners over COVID-19 concerns March 16 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/hungary-government-closes-borders-to-all-foreigners-over-covid-19-concerns-march-16-update-2>, 27. 4. 2022).

Crisis24 (2020c). Lithuania: Government closes borders to foreign nationals March 16 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/lithuania-government-closes-borders-to-foreign-nationals-march-16-update-2>, 27. 4. 2022).

Crisis24 (2020d). Malta: Government announces new travel restrictions March 11 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/malta-government-announces-new-travel-restrictions-march-11-update-2>, 27. 4. 2022).

Crisis24 (2020e). Slovakia: Borders to be closed to non-residents over COVID-19 outbreak March 12 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/slovakia-borders-to-be-closed-to-non-residents-over-covid-19-outbreak-march-12-update-2>, 27. 4. 2022).

Crisis24 (2020f). Sweden: Government to close borders effective March 19 (<https://crisis24.garda.com/alerts/2020/03/sweden-government-to-close-borders-effective-march-19-update-2>, 27. 4. 2022).

El País (2020). Spain closes its borders to contain spread of coronavirus (<https://english.elpais.com/society/2020-03-16/spain-closes-its-borders-to-contain-coronavirus.html>, 27. 4. 2022).

Eng.lsm.lv. (2020). Latvia to close borders to passenger traffic on Tuesday 17 March (<https://eng.lsm.lv/article/society/health/latvia-to-close-borders-to-passenger-traffic-on-tuesday-17-march.a351774/>, 27. 4. 2022).

EU2020HR (2020). *Croatian Presidency activates EU's Integrated Crisis Response in relation to corona virus* (<https://eu2020.hr/Home/OneNews?id=160>, 24.1 2022).

EU2020HR (2020b). *Presidency Summary of the Informal High-Level Videoconference of Research Ministers* (<https://eu2020.hr/Home/OneNews?id=237>, 2. 3. 2022).

EU2020HR (2020c). *Energy sector should play a central role in the recovery plan from COVID-19* (<https://eu2020.hr/Home/OneNews?id=261>, 14. 3. 2022).

EU2020HR (2020d). *EU Transport Ministers discussed future challenges that may occur as a consequence of relaxing measures* (<https://eu2020.hr/Home/OneNews?id=263>, 14. 3. 2022).

Euractiv (2020). *Commission calls for coordination before any border measures for coronavirus* (<https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/commission-calls-for-coordinated-proportional-border-measures-for-coronavirus/>, 27. 1. 2022).

Euractiv (2020b). *Italy loath to suspend Schengen despite coronavirus cases soar* (https://www.euractiv.com/section/all/short_news/italy-loath-to-suspend-schengen-despite-coronavirus-cases-soar/, 10. 2. 2020).

Euractiv (2020c). *Komise odkládá plán na uvolňování restrikcí zavedených kvůli pandemii. Členské státy jej kritizovaly* (<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/komise-odklada-plan-na-uvolnovani-restrikci-zavedenych-kvuli-pandemii-clenske-staty-jej-kritizovaly/>, 1. 3. 2022).

Euractiv (2020d). *EU se může rozpadnout, varují Sánchez a Conte. Východ Evropy by z koronakrize mohl těžit* (<https://euractiv.cz/section/budoucnost-eu/news/eu-se-muze-rozpadnout-varuji-sanchez-a-conte-vychod-evropy-by-z-koronakrize-mohl-tezit/>, 14. 3. 2022).

Euractiv (2020e). *The Capitals: Švédsko by mohlo vetovat nový rozpočet EU. Nesouhlasí s dotacemi* (<https://euractiv.cz/section/politika/news/the-capitals-svedsko-by-mohlo-vetovat-novy-rozpočet-eu-nesouhlasi-s-dotacemi/>, 28. 3. 2022).

Euractiv (2020f). *Maďaři a Poláci zablokovali rozpočet EU, nelíbí se jim podmínka ohledně vlády práva* (<https://euractiv.cz/section/politika/news/madari-a-polaci-zablokovali-rozpočet-eu-nelibi-se-jim-podminka-ohledne-vlady-prava/>, 28. 3. 2022).

EUR-Lex (2020). *SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EVROPSKÉ UNIE (KONSOLIDOVANÉ ZNĚNÍ)* (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:12016E/TXT>, 29. 11. 2020).

Evropská komise (2020). *Coronavirus: EU Medical Teams deployed to Italy* (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_613, 31. 1. 2022).

Evropská komise (2020b). *Coronavirus: EU Civil Protection Mechanism activated for the repatriation of EU citizens* (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_20_142, 25. 1. 2022).

Evropská komise (2020c). *Společný evropský plán rušení opatření proti šíření COVID-*
19

(https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_eu_roadmap_lifting_covid19_containment_measures_cs.pdf, 14. 3. 2022).

Evropská komise (2020d). *Strategie EU pro očkovací látky proti COVID-19* (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0245&from=DE>, 1. 4. 2022).

Evropská komise (2021). *rescEU* (https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/resceu_cs, 28. 1. 2022).

Evropská komise (2022). *EU Civil Protection Mechanism* (https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_en, Datum přístupu).

Evropská komise (2022b). *Mobile contact tracing apps in EU Member States* (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/travel-during-coronavirus-pandemic/mobile-contact-tracing-apps-eu-member-states_en, 30. 3. 2022).

Evropská komise (2022c). *Plán na podporu oživení Evropy* (https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_cs, 28. 3. 2022).

Evropská komise (2022d). *Časový přehled opatření EU* (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/timeline-eu-action_cs, 27. 4. 2022).

Evropská komise (2022d). *Národní plány pro oživení a odolnost* (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_cs#nrodn-plny-pro-oiven-a-odolnost, 27. 4. 2022).

Evropská komise (2022e). *Očkovací látky – strategie EU* (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/eu-vaccines-strategy_cs, 27. 4. 2022).

Evropská rada (2020). *Šíření nákazy koronavirem COVID-19: reakce EU posílena, předsednictví spustilo režim plné aktivace IPCR* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/02/covid-19-outbreak-the-presidency-steps-up-eu-response-by-triggering-full-activation-mode-of-ipcr/>, 28. 1. 2022).

Evropská rada (2020b). Remarks by Mário Centeno following the Eurogroup conference call of 4 March 2020 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/04/remarks-by-mario-centeno-following-the-eurogroup-conference-call-of-4-march-2020/>, 28. 1. 2022).

Evropská rada (2020c). Videokonference členů Evropské rady, 10. března 2020 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/03/10/>, 28. 1. 2022).

Evropská rada (2020d). OUTCOME OF THE COUNCIL MEETING 3756th Council meeting Justice and Home Affairs (<https://www.consilium.europa.eu/media/45807/st06582-en20.pdf>, 30. 1. 2022).

Evropská rada (2020e). Statement on COVID-19 economic policy response (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/16/statement-on-covid-19-economic-policy-response/>, 22. 2. 2022).

Evropská rada (2020f). Závěry předsedy Evropské rady v návaznosti na videokonferenci se členy Evropské rady ohledně nákazy COVID-19 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/03/17/conclusions-by-the-president-of-the-european-council-following-the-video-conference-with-members-of-the-european-council-on-covid-19/>, 22. 2. 2022).

Evropská rada (2020g). Videokonference členů Evropské rady, 26. března 2020 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/03/26/>, 22. 2. 2022).

Evropská rada (2020h). Report on the comprehensive economic policy response to the COVID-19 pandemic (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic/>, 23. 2. 2020).

Evropská rada (2020ch). Videokonference ministrů zdravotnictví, 12. června 2020 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/epsco/2020/06/12/>, 23. 2. 2020).

Evropská rada (2020i). Zasedání Evropské rady (15. a 16. října 2020) – závěry (<https://www.consilium.europa.eu/media/46347/161020-euco-final-conclusions-cs.pdf>, 23. 2. 2022).

Evropská rada (2020j). Mimořádné zasedání Evropské rady, 17.–21. července 2020 (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/european-council/2020/07/17-21/>, 28. 3. 2022).

Evropská rada (2020k). Předseda Charles Michel představil svůj návrh víceletého finančního rámce a balíčku na podporu oživení (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2020/07/10/president-charles-michel-presents-his-proposal-for-the-mff-and-the-recovery-package/>, 28. 3. 2022).

Evropská rada (2020l). *Zpráva předsednictví o aktuálním stavu koordinace na úrovni EU v reakci na pandemii COVID-19* (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12559-2020-INIT/cs/pdf>, 1. 4. 2022).

Evropská rada (2020m). *Videokonference ministrů zdravotnictví, 12. června 2020* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/epsco/2020/06/12/>, 1. 4. 2022).

Evropská rada (2021). Reakce Rady na krize (IPCR) (<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/ipcr-response-to-crises/>, 24. 1. 2022).

Evropská rada (2021b). *Pandemie COVID-19: Rada se dohodla na mandátu pro jednání o digitálním zeleném certifikátu* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/04/14/covid-19-council-agrees-its-negotiating-mandate-on-the-digital-green-certificate>, 1. 4. 2022).

Evropská rada (2021c). *Pandemie COVID-19: Výbor stálých zástupců potvrdil politickou dohodu o digitálním COVID certifikátu EU s cílem usnadnit volný pohyb* (<https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2021/05/21/covid-19-coreper-endorses-political-agreement-on-the-eu-digital-covid-certificate-to-facilitate-free-movement/>, 1. 4. 2022).

Evropská rada (2022). Plán na podporu oživení Evropy (<https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/eu-recovery-plan/>, 27. 4. 2022).

Forbes (2020). Denmark Closes Border To All International Tourists For One Month (<https://www.forbes.com/sites/davidnikel/2020/03/13/denmark-closes-border-to-all-international-tourists-for-one-month/?sh=1a333c71726d>, 27. 4. 2022).

Global monitoring (2020). COVID-19 pandemic - Greece (<https://global-monitoring.com/gm/page/events/epidemic-0001942.ugWbZWZFtsIc.html?lang=en>, 27. 4. 2022).

Gov.pl (2020). Poland's borders closed from 15 March due to coronavirus (<https://www.gov.pl/web/qatar/polands-borders-closed-from-15-march-due-to-coronavirus>, 27. 4. 2022).

Government of the Netherlands (2020). The Netherlands closes its borders to persons from outside Europe (<https://www.government.nl/latest/news/2020/03/18/the-netherlands-closes-its-borders-to-persons-from-outside-europe>, 27. 4. 2022).

Chinazzo, Matteo a kol. (2020). The effect of travel restrictions on the spread of the 2019 novel coronavirus (COVID-19) outbreak. *Science* 368 (6489), 395—400.

iDNES (2020). Uzavírání hranic narušuje život lidí, kritizuje šéfka Evropské komise (https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/eu-koronavirus-ministri-vnitra-eu-chorvatsko-cesko-svedsko.A200313_112601_zahranicni_jhr, 31. 1. 2022).

iDNES (2020b). Pomoc hlavně nejpostiženějším zemím? Pro Česko nefér, vytkl Babiš EU (https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/babis-eu-program-francie-nemecko-koronavirus-pandemie.A200519_135121_eko-zahranicni_mato, 28. 3. 2022).

KPMG (2020). Croatia – COVID-19: Measures Limiting Travel, Imposing Quarantine and Social Distancing (<https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2020/03/flash-alert-2020-101.html>, 27. 4. 2022).

News.err (2020). Estonia to close borders to foreign nationals from March 17 (<https://news.err.ee/1064173/estonia-to-close-borders-to-foreign-nationals-from-march-17>, 27. 4. 2022).

Novinky.cz (2020). Vláda absolutně zavírá hranice (<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/tiskova-konference-po-mimoradne-schuzi-vlady-ke-koronaviru-40316547>, 27. 4. 2022).

Our World in Data (2022). *COVID-19 Data Explorer* (<https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?facet=none&Interval=7-day+rolling+average&Relative+to+Population=false&Color+by+test+positivity=false&country=USA~ITA~DEU~GBR~FRA~CZE&Metric=Confirmed+cases>, 28. 1. 2022).

Our World in Data (2022b). *Coronavirus (COVID-19) Cases* (<https://ourworldindata.org/covid-cases>, 30. 3. 2022).

Our World in Data (2022c). *Coronavirus COVID-19 Vaccinations* (<https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>, 27. 4. 2022).

Pfizer (2020). Pfizer and BioNTech Announce Agreement with the United Kingdom for 30 Million Doses of mRNA-based Vaccine Candidate against SARS-CoV-2 (<https://www.pfizer.com/news/press-release/press-release-detail/pfizer-and-biontech-announce-agreement-united-kingdom-30>, 27. 4. 2022).

Pharmaceutical technology (2020). Moderna and UK sign deal to supply two million more Covid-19 vaccine doses (<https://www.pharmaceutical-technology.com/news/moderna-signs-deal-uk/>, 27. 4. 2020).

Politico (2020). *Joint Procurement Agreement* (<https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2020/04/14042002.pdf>, 31. 1. 2022).

Politico (2020b). *Coronavirus forces Europe to confront China dependency* (<https://www.politico.eu/article/coronavirus-emboldens-europes-supply-chain-security-hawks/>, 30. 3. 2022).

Politico (2020c). *Belgium closes borders for ‘non-essential’ travel* (<https://www.politico.eu/article/belgium-closes-borders-for-non-essential-travel/>, 27. 4. 2022).

Politico (2021). *EU countries rebuff Austria's bid for more vaccines* (<https://www.politico.eu/article/austria-sebastian-kurz-coronavirus-vaccines-eu-ambassadors/>, 1. 4. 2022).

PRACTICAL LAW (2020). *COVID-19: European Commission activates general escape clause of Stability and Growth Pact* ([https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-024-6153?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-024-6153?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true), 28. 1. 2022).

Rada EU (2020). *ZÁVĚRY RADY O NÁKAZE COVID-19* (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6038-2020-INIT/cs/pdf>, 24. 1. 2022).

Rada EU (2020b). *The impact of COVID-19 on EU industry - Information from the Commission* (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6333-2020-INIT/en/pdf>, 27. 1. 2022).

Rada EU (2020c). *OUTCOME OF THE COUNCIL MEETING 3757th Council meeting Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs* (<https://www.consilium.europa.eu/media/48661/st06584-en20.pdf>, 28. 1. 2022).

Reuters (2020). *Coronavirus outbreak grows in northern Italy, 16 cases reported in one day* (<https://web.archive.org/web/20200221225322/https://www.reuters.com/article/us-china-health-italy/coronavirus-outbreak-grows-in-northern-italy-16-cases-reported-in-one-day-idUSKBN20F0UI>, 27. 1. 2022).

Reuters (2020b). *Britain signs supply deal for 60 mln doses of Sanofi/GSK COVID-19 vaccine* (<https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-britain-vaccines-idUSS8N2D405M>, 27. 4. 2020).

Reuters (2020c). *Slovenia to close border with Italy over coronavirus: PM* (<https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-slovenia-italy-idUSKBN20X2LU>, 27. 4. 2022).

Reuters (2020d). UPDATE 1-Cyprus shuts its borders for 15 days to fight coronavirus (<https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-cyprus-borders-idUSL8N2B67EA>, 27. 4. 2022).

Reuters (2021). *AstraZeneca shots have good risk-benefit profile for over 60s, says EMA official* (<https://www.reuters.com/business/healthcare-pharmaceuticals/astrazeneca-shots-should-be-halted-over-60s-too-ema-official-2021-06-13/>, 22. 4. 2022).

Romania-insider.com (2020). Coronavirus in Romania: Country closes borders for foreign citizens, malls close, people's movement and religious service restricted (<https://www.romania-insider.com/coronavirus-romania-borders-malls-closed>, 27. 4. 2022).

Seznam (2021). „*Best in covid*“? *Česko je mezi pěti nejhoršími na světě, ukazují data* (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/best-in-covid-cesko-je-opet-mezi-nejhorsimi-na-svete-ukazuji-data-180855>, 23.3.2022).

Schengenvisainfo (2020). *Italy Refuses to Suspend Schengen Agreement Amid Coronavirus Outbreak* (<https://www.schengenvisainfo.com/news/italy-refuses-to-suspend-schengen-agreement-amid-coronavirus-outbreak/>, 27. 1. 2022).

Schengenvisainfo (2020b). Austria Bans Italians from Entering Due to Coronavirus (<https://www.schengenvisainfo.com/news/austria-bans-italians-from-entering-due-to-coronavirus/>, 27. 4. 2022).

Schengenvisainfo (2020c). Bulgaria Closes Borders to Non-EU Nationals and Some EU Countries (<https://www.schengenvisainfo.com/news/bulgaria-closes-borders-to-non-eu-nationals-and-some-eu-countries/>, 27. 4. 2022).

Schengenvisainfo (2020d). Luxembourg MFA: Closing of Borders Is Counterproductive (<https://www.schengenvisainfo.com/news/luxembourg-mfa-closing-of-borders-is-counterproductive/>, 27. 4. 2022).

Sieps (2021). *Next Generation EU: Solidarity, Opportunity, and Confidence* (<https://www.sieps.se/en/publications/2021/next-generation-eu-solidarity-opportunity-and-confidence/>, 28. 3. 2022).

The New York Times (2020). Italy Announces Restrictions Over Entire Country in Attempt to Halt Coronavirus (<https://www.nytimes.com/2020/03/09/world/europe/italy-lockdown-coronavirus.html>, 27. 4. 2022).

The New York Times (2021). *Where Europe Went Wrong in Its Vaccine Rollout, and Why* (<https://www.nytimes.com/2021/03/20/world/europe/europe-vaccine-rollout-astrazeneca.html>, 1. 4. 2022).

Thejournal.ie (2020). Closed borders and flight bans: Countries are taking extraordinary measures to tackle Covid-19 (<https://www.thejournal.ie/borders-coronavirus-flights-5050962-Mar2020/>, 27. 4. 2022).

Unece (2020). Observatory on Border Crossings Status due to COVID-19 (<https://wiki.unece.org/display/CTRBSBC/Portugal>, 27. 4. 2022).

Visualcapitalist (2021). *COVID-19 Vaccine Prices: Comparing the U.S. and EU* (<https://www.visualcapitalist.com/covid-19-vaccine-cost-eu-versus-us/>, 1. 4. 2022).

Voanews (2020). Macron Locks Down France, EU Borders to Shut as Coronavirus Spreads Through Europe (https://www.voanews.com/a/science-health_coronavirus-outbreak_macron-locks-down-france-eu-borders-shut-coronavirus-spreads/6185917.html, 27. 4. 2022).

WHO (2021). *Naming the coronavirus disease (COVID-19) and the virus that causes it* ([https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-\(covid-2019\)-and-the-virus-that-causes-it](https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/technical-guidance/naming-the-coronavirus-disease-(covid-2019)-and-the-virus-that-causes-it), 29. 11. 2020).

Resumé

My bachelor thesis focuses on the response of the European Union to the COVID-19 pandemic between the beginning of 2020 and to end of 2021. The entire thesis and the reaction respectively are divided into four parts – the first measures, following synchronization, economic recovery, and the vaccination policy. These four parts are set at the beginning by the author. In every chapter are events researched by the time when they were discussed thus, we set the timeline in every part of the pandemic. There are three research questions. First, how the position of the European institutions changed throughout the pandemic, and how were some of the steps reflected in the media by the European leaders. Second, how the argument of the European Green Deal changed. Lastly, is the EU institutionally stronger than before the pandemic or not? The conclusions are in short that the positions of the institutions slightly changed through the pandemic, mostly the European commission. The argument of the European Green Deal was there from the beginning. The economic recovery was meant to be by the Green Deal guidelines from the beginning. And last, the EU came from the pandemic stronger for example with a plan to strengthen the European medical agencies and upgrade the IPCR.